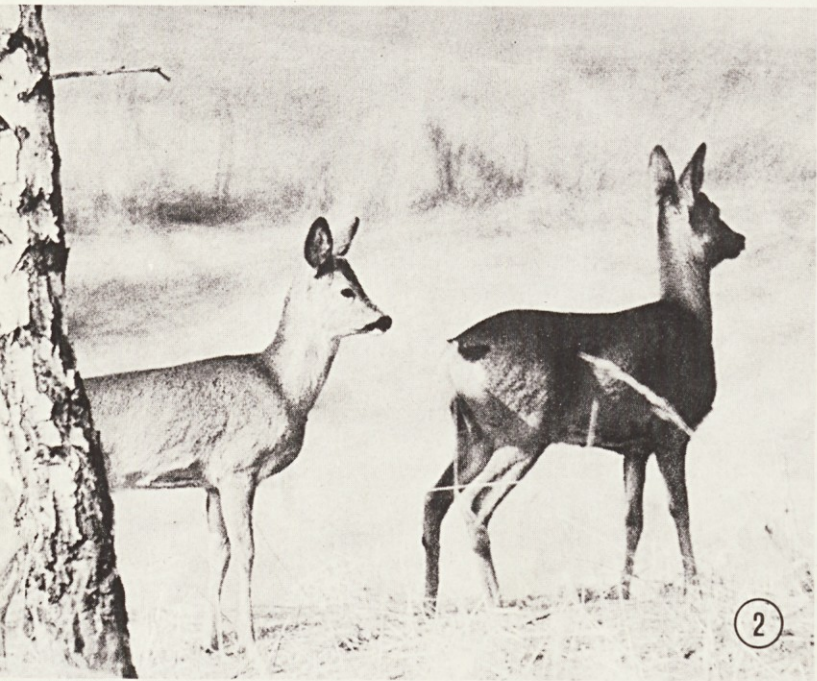

LOVEC 4

glasilo Lovske zveze Slovenije

LOVEC

glasilo
Lovske zveze Slovenije,
revija za lovstvo

letnik LXIV., št. 4
april — mali traven 1981

Lovca izdaja Lovska zveza Slovenije.
Tiska ga Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani.

UREDNIŠKI ODBOR:

Glavni urednik Jelo Gašperšič

Odgovorni urednik Boris Leskovic

Miha Adamič, Drago Bitenc, France
Cvenkel, Janez Černač, Vitomir
Mikuletič, Janko Perat, Ciril Štrumbelj,
Polona Terčelj, Veljko Varičak.

Lektor in korektor France Cvenkel

Lovec izide praviloma vsak mesec.

Prva številka letnika izide v začetku
leta, v januarju.

Ta številka je izšla v 21 100 izvodih
Po mnenju Republiškega sekretariata
za kulturo in prosveto SRS, št. 421-2/72,
je LOVEC oproščen prometnega davka.

Letni prispevek zveze lovskih družin
po članu lovske družine Lovski zvezi
Slovenije, v katerem je vračunana
naročnina za glasilo LOVEC za leto 1981,
je 450 din.

Za druge naročnike

je letna naročnina 360 din, za inozemstvo
600 din. Posamezen izvod revije je 30 din.
Naročnino je treba plačati vnaprej
na žiro račun Lovske zveze Slovenije.

Vse gradivo za objavo pošiljajte

Uredništvu glasila LOVEC,

Župančičeva 9 — p. p. 505,

61001 Ljubljana.

Telefon (061) 20 989.

Nenaročenih rokopisov in slik
ne vračamo.

Cene malim oglašom:

do 15 besed 100 din, od 15 do 25 besed
120 din, od 25 do 30 besed 250 din.

Za vsako nadaljnjo besedo 10 din.

Za člane lovskih organizacij
v SR Sloveniji velja polovična cena.

Male oglase je treba plačati vnaprej
za žiro račun

Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9,
Ljubljana: 50101-678-47158.

IZ VSEBINE:

Mitja Vošnjak	112	Od velikega aprila do naših gozdov
Peter Šuler	113	Glavni točki — zaključni račun LZS 1980 in finančni načrt LZS 1981 (Poročilo o 3. seji skupščine Lovske zveze Slovenije)
Branko Galjot	114	Loško lovskogojitveno območje
Veljko Varičak	118	V Bolgariji bo svetovna lovska razstava
Vitomir Mikuletič	119	S kroglo ali s šibrami?
Republiška veterinarska uprava	120	Steklina na območju SR Slovenije (mesečno poročilo)
Jože Herle	121	Kakor peč vroča Mrzla gora
Gvido Pavlič	124	Šli smo jih zasliševati
Po lovskem svetu:	125	Lov in lovstvo v Zvezni republiki Nemčiji — dr. Gerhard Frank
Lovska organizacija:	127	Sporazum med ZLD Koper in italijansko lovsko organizacijo iz Trsta — V. Varičak
	127	Uspela volilna skupščina LD Iga vas — F. Bavec
	132	Značke lovskih organizacij XXIV. — R. Čenčič
Jubilanti:	129	
Lovski oprtnik:	130	Z več posluha večji uspeh — F. Krnjak
	131	Nekaj o prehrani divjega petelina in jereba — V. Mikuletič
	133	Steklina na Cerkljanskem, občina Idrija — A. Razpet
Vprašanja — odgovori:	136	Lov ponoči — L. Lesar
V spomin:	136	
Lovska kinologija:	137	Posebno opozorilo vsem vodnikom in lastnikom lovskih psov — Uredništvo

BARVNA SLIKA NA NASLOVNI STRANI:

Divji petelin ali veliki petelin. Podatki v statistiki Lovske zveze Slovenije o številčnosti in odstrelu divjih petelinov v zadnjih desetletjih nam kažejo zaskrbljujoče stanje. V letu 1933 smo v Sloveniji odstrelili še 360 divjih petelinov (številčnost petelinov ni znana!). Leta 1950 je živel po naših gozdovih še 1880 petelinov. Istega leta smo jih odstrelili 219. Deset let kasneje se je številčnost znižala na 1727 petelinov, odstrelili pa smo jih 142. V nadaljnjih desetih letih se je številčnost znižala na 1358, odstrel pa je leta 1970 znašal 89 petelinov. Predlanskim je bila v Sloveniji ugotovljena številčnost 1692 petelinov, odstrelili pa smo jih 60. Zadnja ugotovljena številčnost nam daje sicer spodbudno sliko, ki pa bi bila še spodbudnejša, če bi se odločili, da bi velikega petelina povsem zaščitili.

Foto Ivan Mikec, Diana

SLIKE NA DRUGI STRANI OVITKA — NA 110. STRANI LETNIKA LXIV:

1. Medvedka z enoletnim medvedičem — čez cesto in nato v goščavo
Foto Janez Černač, Diana
2. »Mati in hči« po prestani zimi
Foto Janez Papež, Diana
3. Kmalu ga bo ogulil
Foto Janez Černač, Diana
4. Divji petelin kleplje tudi na tleh
Foto Rajko Marenčič, Diana
5. Fazan — gospodar rastišča
Foto Franc Gyuran

Od velikega aprila do naših gozdov

Mitja Vošnjak

1941 - 1981

April, ki mu je sedaj štirideset let in je mejnik v času, je doživljal narod enkrat samkrat v zgodovini, ki je merilo vrednot. Pred njim je, kar je že bilo, za njim sta sedanost in bodočnost hkrati.

V aprilu enainštirideset je vse, kar smo že bili: Ju-naštvo kmečkih puntov v bojih za staro pravdo, zadušeno pod meči, pod sekirami in na vešalih v potokih krvi. Je hrepenenje stotisočev k Zedinjeni Sloveniji v dobi taborov, ki je onemelo. Tudi prve slovenske knjige reformacije so v našem aprilu, ki so nekoč morale pogoreti na grmadah, in je Prešer-nova Zdravljica. Potem pa, prav takrat, še Komuni-stična partija, ki je sklenila, da začnemo boj za življenje in svobodo, ko je kazalo, da smo že odpisa-ni in obsojeni na smrt.

Če pa kot lovci govorimo o zares naših gozdovih, to niso urejeni parki s posutimi stezicami, niso hitro rastoči nasadi topolov ali sploh skladišča lesa. Je le pravica, ki so si jo nekoč lastili grofje, cesarji in tovarnarji. Bila je nepokvarjena narava, bile so ptice v vejah in cvetovi, bila je divjad v skritih za-vetjih. Vse do aprila enainštirideset je bilo tako, dokler se tudi v gozdovih ni vse do kraja spremenilo. Takrat, ko nam je bilo kot nikoli prej hudo, so po-stali tudi gozdovi samo naši. Brez pisanih pravic je postal naš človek njih edini gospodar!

Postali so nam drugi dom, vsaj najpogumnejšim, bili so dragocenejši kot zrak. V stiski je bilo za partizane v njih dovolj hrane in zavetja.

Vse, kar so od njih dobili, so jim borci za svobodo vračali odprti src. Postali so, kar naj bi bili tudi danes, najboljši prijatelji in čuvarji narave. Kjer je

bila ljudska vojska, ni bilo roparjev v črnih ali rjavih srajcah. Iz gozdnih samot tujci niso več od-našali ne lesa in prav tako ne divjačine. Končno, dokončno in zares so obveljali zakoni, ki bi jim lahko rekli — stara pravda.

Kjer smo rabili daljne, tajne poti, so jih kazali par-tizani-lovci. Kjer naj bi bile bolnišnice ali tiskarne, so se prvi znašli lovci. Če ni bilo za ranjence hrane, so jo prav tako poiskali partizani-lovci.

Sicer pa, kaj bi še govoril.

Mi lovci smo ljudje posebne vrste, po svoje skrom-ni, kakor so nas učili gozdovi in gore. Molčeči smo, saj ob srečanjih z naravo največ šepetamo in so nam koraki skoro neslišni. A kadar moramo, znamo povedati tudi bolj glasno. Zdaj, ko proslavljamo šti-rideset minulih let, so lahko razmišljanja tudi bolj slovesna:

Nihče nam ni nič poklanjal, ne vsemu ljudstvu in ne nam lovcem; pravice, ki smo jih hoteli, smo si vzeli sami, vse ljudstvo — svojo revolucijo, svojo državo, svojo vojsko, svojo oblast in še mnogo. A lovci — gospodarjenje z lovišči, zlasti gojitev divja-di, da bo zdrava in močna, pa skrb za naravo kot celoto. Ogrožena je od vseh strani: Med živali silijo bolezn. Še bolj pa svet rastlinstva in živalstva ogro-ža človek v svojem nespametnem pohlepu. Kemija in stroji, onesnaženje zemlje, vode in zraka. Nered v zidavah, slabo gospodarjenje, nekulturno obna-šanje, divjaštvo uničevanja. Ali bomo res morali zapustiti rodovom, ki prihajajo za nami, samo pu-ščavo?

Dvajset tisoč nas je v Sloveniji, v vsej državi nad dvesto tisoč. Če bomo, kot smo obljubili in kakor bi morali biti, narava ne bi smela umreti.

A če bo treba, kakor je bilo pred štirimi desetletji v urah velikega aprila, v dnevih vstaje narodov in narodnosti Jugoslavije, nas je v Sloveniji za skoraj dve diviziji, v vsej državi pa za sedemnajst divizij. Ljudi, ki so oboroženi, ki poznajo v gozdovih najbolj skrite stezice, najtajnejša zavetja in tudi samo dušo gozdov. Ki bi, kot takrat, znali pohlepni zamašiti usta, ki bi za lačne, ranjene in bolne preskrbeli hrano, zavetje in začasen dom v naravi.

Ob velikem aprilu, štirideset let po ustanovitvi Osvo-bodilne fronte in po začetku vstaje, lahko torej za-gotavljamo: Svobodni gospodarji naše socialistične domovine smo, ne samo mest, tovarn in rudnikov, šol in gledališč, pač pa tudi naših poljan in naših, samo naših gozdov. Tako kakor od vseh drugih občanov je bodočnost naše dežele odvisna tudi od našega dela, od naše volje in pripravljenosti, od lju-bezni do vsega, kar je naše, če pa bi bilo treba, tudi od naših pušk.

Zato ta dežela, socialistična in svobodna, pa naša čudovita narava ne smeta in ne moreta nikdar umreti.

Glavni točki – zaključni račun LZS 1980 in finančni načrt LZS 1981

Poročilo o 3. seji skupščine Lovske zveze Slovenije

Peter Šuler, tajnik skupščine LZS

Tretja seja skupščine LZS je bila 28. 3. 1981 v Ljubljani, ob udeležbi delegatov vseh 20 zvez lovskih družin. Na dnevnem redu seje, ki jo je sklical in vodil predsednik skupščine Lojze Briški, je bil predlog zaključnega računa zveze za l. 1980 in predlog finančnega načrta za l. 1981, predlog pravilnika o oblikovanju, upravljanju in uporabi sredstev za plačilo škod od divjadi, zaključno poročilo o razstavi »Narava — divjad — lovstvo 80«, predlog za oblikovanje stališč za problemsko konferenco SZDL o društvih, predlogi za odlikovanja ter nekatera druga vprašanja lovske organizacije.

Pred prehodom na dnevni red je predsednik skupščine izročil red za lovske zasluge I. stopnje (zlati) tovarišem: Vojku Podgorniku, Francu Slamiču in Adolfu Černecu. Sklep o podelitvi odlikovanja je sprejela skupščina LZS na svoji 2. seji, 13. decembra 1980.

Obpravnavi o zaključnem računu za preteklo leto in o finančnem načrtu LZS za tekoče leto sta pokazali, da imata oba dokumenta dokaj enotno podporo delegatov, opozorili pa sta tudi na nekatere pomanjkljivosti.

Po mnenju delegatov bi bilo potrebno zagotoviti stvarnejše načrtovanje prihodkov in odhodkov ter se tako izogniti nastajanju prevelikih presežkov ob koncu leta. Pri razporejanju presežkov je potrebno upoštevati namembnost zbranih sredstev, kar pomeni, da naj se načelno tudi ostanek sredstev uporabi za namene, za katere so bila sredstva združena. V zvezi s predlogom finančnega načrta so delegati menili, da ga sprejemamo prepozno in da bi ustrezno gradivo morali dobiti še pred koncem koledarskega leta, če hočemo z njim v vsako lovsko družino. Tudi priprava gradiv naj bo taka, da bo mogoča njih vsebinska obravnava in primerjava s porabo v prejšnjih obdobjih. K predlogu zaključnega računa bo potrebno priložiti poročilo o opravljenih nalogah po posameznih področjih dela, ki se financirajo iz proračuna LZS, k

finančnemu načrtu pa program delovne skupnosti.

V okviru finančnega načrta so delegati sprejeli predračun sredstev za znanstveno-raziskovalno delo v lovstvu po programu, ki je bil sprejet že na 2. seji skupščine. Pri tem so podprli izhodišča za znanstveno-raziskovalno delo, ki jih je predlagal svet za varstvo okolja in gojitev divjadi pri LZS z namenom, da se čimbolj natančno opredelijo naloge in odgovornosti nosilcev raziskovalnih nalog, da so naloge čimbolj prilagojene zahtevam lovstva ter da se sredstva izkoristijo čimbolj smotrno. Sprejet je bil tudi predlog, da se problematika gojitve zajca in fazana obravnava v sodelovanju z lovstvom AP Vojvodine po načelu združevanja dela in sredstev ter da je potrebno rezultate raziskovalnega dela objavljati tako v glasilu Lovec kakor tudi v posebnih publikacijah. Skupščina je po obširni razpravi sprejela večino pripomb in predlogov ter zadolžila svet za gospodar-

sko-finančna vprašanja pri LZS in svoj izvršni odbor, da vsa izražena mnenja in stališča preučita ter jih upoštevata pri nadaljnjem delu. Nato je soglasno sprejela predlog zaključnega računa za leto 1980 in predlog finančnega načrta za leto 1981.

Odhodki za programe po zaključnem računu LZS za leto 1980 so bili realizirani takole: LOVEC 4 082 250 din (102,2 %), lovski dom 218 729 din (99,4 %), organizacija 1 804 333 din (106,9 %), lovski sklad 2 468 529 din (93,7 %), gojitvena lovišča 2 045 574 din (97,4 %).

Po finančnem načrtu za leto 1981 so prihodki naslednji: glasilo LOVEC 6 801 000 din, lovski dom 258 000 din, organizacija 9 075 000 din, lovski sklad 2 668 124 din, raziskovalno delo 1 560 000 din, gojitvena lovišča 2 292 000 din, republiški sklad za poravnavo škod 357 548 din. Odhodki za leto 1981 so predvideni v višini planiranih prihodkov.

Lovci, skrajni čas je, da obnovite ali naredite solnike oziroma solnice ter jih založite s soljo, če tega niste storili že v marcu. Če naredite nov solnik, debelce odžagajte ali odsekajte dovolj visoko (nekoliko više kakor na sliki), da žival ne more lizati vložene soli neposredno, ampak le od dežja raztopljeno z debelca in s tal.

Prispevek po članu Lovski zvezi Slovenije za leto 1981 je 450 din. Od tega se uporabi za glasilo Lovec 316,05 din, za organizacijo LZS 82,45 din, za Zlatorogovo knjižnico (akontacija za knjigo S. Valentinčiča »Bolezni divjadi«) 44 din in za prispevek Lovski zvezi Jugoslavije 7,50 din.

V nadaljevanju svojega dela je skupščina sprejela pravilnik o oblikovanju, upravljanju in uporabi sredstev za plačilo škod od divjadi s predlogom izhodišč za oblikovanje ustreznih skladov v lovsko-gojitvenih območjih ter zaključno poročilo o razstavi »Narava — divjad — lovstvo, Ljubljana 1980«, pri čemer je ponovno izrekla priznanje vsem tistim, ki so s svojim delom prispevali k pomembnemu uspehu razstave. V zvezi s tem je sprejela sklep o podelitvi najvišjega priznanja — Zlatorogove plakete Zvezi lovskih družin (ZLD) Ljubljana, ki je bila nosilka dela pri razstavi, in reda za lovske zasluge I. stopnje Alfonzu Boltarju, Janezu Dolničarju, Blažu Kržetu in Marjanu Tavčarju.

O odlikovanjih drugih tovarišev, ki

so jih s svojim delom pri organizaciji razstave tudi zaslužili, bo pa v okviru svojih pristojnosti razpravljaj in sklepal izvršni odbor LZS.

Istočasno je skupščina na predlog njenega predsednika sklenila, da podeli svoje najvišje priznanje — Zlatorogovo plaketo dr. Francetu Avčiču ob njegovi 70-letnici za njegovo dolgoletno strokovno in publicistično delo v lovstvu. Skupščina LZS je nadalje posmrtno odlikovala Janika Lapornika, dolgoletnega tajnika ZLD Zasavje (Trbovlje), z redom za lovske zasluge I. stopnje za njegovo strokovno in organizacijsko delo v lovski organizaciji.

Skupščina je izbrala še delegata slovenskih lovskih organizacij za problemsko konferenco SZDL Slovenije o društvih in določila izhodišča za njegovo aktivnost na konferenci.

Končno je še sklenila, da se lovske organizacije kar najbolj množično in organizirano vključijo v jubilejni pohod »Po poteh partizanske Ljubljane« maja letos, s čimer bomo proslavili tudi 40. obletnico OF slovenskega naroda.

provke (1255 m) na vrh Porezna (1622 m) ter dalje na Petrovo brdo in Lajnar (1549 m) do Soriške planine. Severna meja poteka po gozdnih cestah in vlakah Jelovice vse do Soteske.

Meje območja so v veliki meri dokaj nenaravne, umetne, zato je tudi območje samo ekološko in prostorsko nezaključena celota. Zlasti velja to za Jelovico, katere lovišča spadajo v dve lovskogojitveni območji. Lovišči lovskih družin Nomenj in Bohinjska Bistrica, ki gospodarita na severnem delu Jelovice, sta uvrščeni v Triglavsko LGO in ne v Loško LGO, tako kakor so druge lovske družine, ki gospodarijo z divjadjo na Jelovici.

Za južni del območja je značilno zmernejše predalpsko podnebje z dovolj padavin prek vsega leta, s trajanjem snežne odeje do 150 dni in brez večjih temperaturnih ekstremov. V severnem delu območja (Jelovica) je prehodni klimat alpskega in predalpskega podnebja, ki se zaostre z nadmorsko višino. Za ta predel so značilna večja temperaturna nihanja, dolgotrajna snežna odeja (nad 190 dni) in veliko padavin vse leto.

Glede na pestro grupacijo kamnin se ceni, da zajemajo kisle karbonatne kamnine približno 60 % celotne površine območja. Druga polovica pa je iz karbonatnih kamnin, ki pa krajevno še vedno vsebujejo posamezne vložke silikatnih kamnin.

Površina območja meri 70 692 ha, od tega je 99 % lovni površin (podatki iz lovskega katastra). Od celotne površine območja zajema severni jeloviški del 25 383 ha, južni del (Škofjeloško hribovje) pa 45 309 ha.

Ohranjenost rastlinstva

Gozdnatost Loškega LGO znaša 64 %, kar je v primerjavi z drugimi LGO v Sloveniji razmeroma velik delež. Jelovica s predgorji in pobočji je izrazito gozdnato področje, kjer prevladujejo iglavci (pretežno jelovo-bukovi sestoji), s še dokaj ohranjeno gozdnorastlinsko (fitocenološko) združbo, vendar z močnim vplivom enodobnega gospodarjenja z gozdom v preteklosti (zasmrečenje). Južni del območja je manj gozdat, z boljšimi naravnimi možnostmi za

Loško lovskogojitveno območje

Branko Galjot, Zveza lovskih družin Gorenjske

Odlok o določitvi lovskogojitvenih območij v Sloveniji določa, da tvorijo Loško lovskogojitveno območje (LGO) lovišča lovskih družin: Jelovica, Kropa, Železniki, Sorica, Sovodenj, Gorenja vas, Žiri, Poljane, Škofja Loka, Selca, Križna gora, Jošt in Sorško polje. Vse te lovske družine so združene v Zvezo lovskih družin Gorenjske, s sedežem v Kranju. Sprva so predlagali naziv območja »Jeloviško-loško LGO«, ki bi bil verjetno primernejši, kajti območje obsega poleg Loškega hribovja še obsežno sredogorsko gozdnoto planoto Jelovico.

Splošni opis območja

Geografsko je razdeljeno v dva dela. Južni del obsega Škofjeloško hribovje z obema loškima dolinama (Selška in Poljanska dolina) in Sor-

ško polje. Za ta del je značilen pester, razgiban predalpski svet s kopastimi hribovjem, z najvišjimi hribi Blegošem, Lubnikom, Toščem in Joštom. Severni, jeloviški del, pa obsega visoko planoto Jelovico z Ratitovcem (1666 m) in s predgorji. Loško LGO na vzhodni strani omejuje reka Sava vse od Soteske pri Nomenju do Zbiljskega jezera, od koder poteka južna meja mimo Jerperce na Osojnik, Tošč (1021 m), Pasjo raven (1029 m), mimo Lučin do južnega vznožja Žirovskega vrha, oziroma po mejah občin Kranj in Škofja Loka nasproti mejam občin Ljubljana-Šiška, Ljubljana-Vič in Logatec. Zahodna meja poteka spet po občinskih mejah med občinami Škofja Loka na gorenjski in Idrija ter Tolmin na primorski strani, pa mimo Sovodnja in Kopačnice v Poljanski dolini do Črnega vrha (1288 m), Cim-

divjad in bolj prepleten s kmetijskimi površinami.

Gozdovi v tem delu so gospodarsko manj pomembni, velik je delež panjastih bukovih in degradiranih gozdov. Ohranjenost gozdov tega dela je veliko manjša v primerjavi s severnim delom. V Loškem LGO je kmetijskih površin razmeroma malo; te so pretežno v južnem delu, zlasti kot pašniki, travniki. Premalo je njiv in obdelanih kmetijskih površin. Vse to je značilno za kmetijstvo, preusmerjeno v živinorejo in travništvo. Pestrost posevkov je majhna, z izjemo Sorškega polja, ki je zavarovano kot zaščitno območje za podtalnico. Za Sorško polje je značilna večja intenzivnost gospodarjenja, z vsemi negativnimi vplivi (strojna obdelava, kemizacija, monokulture) zlasti za malo divjad.

Družbeni dogovor in divjad

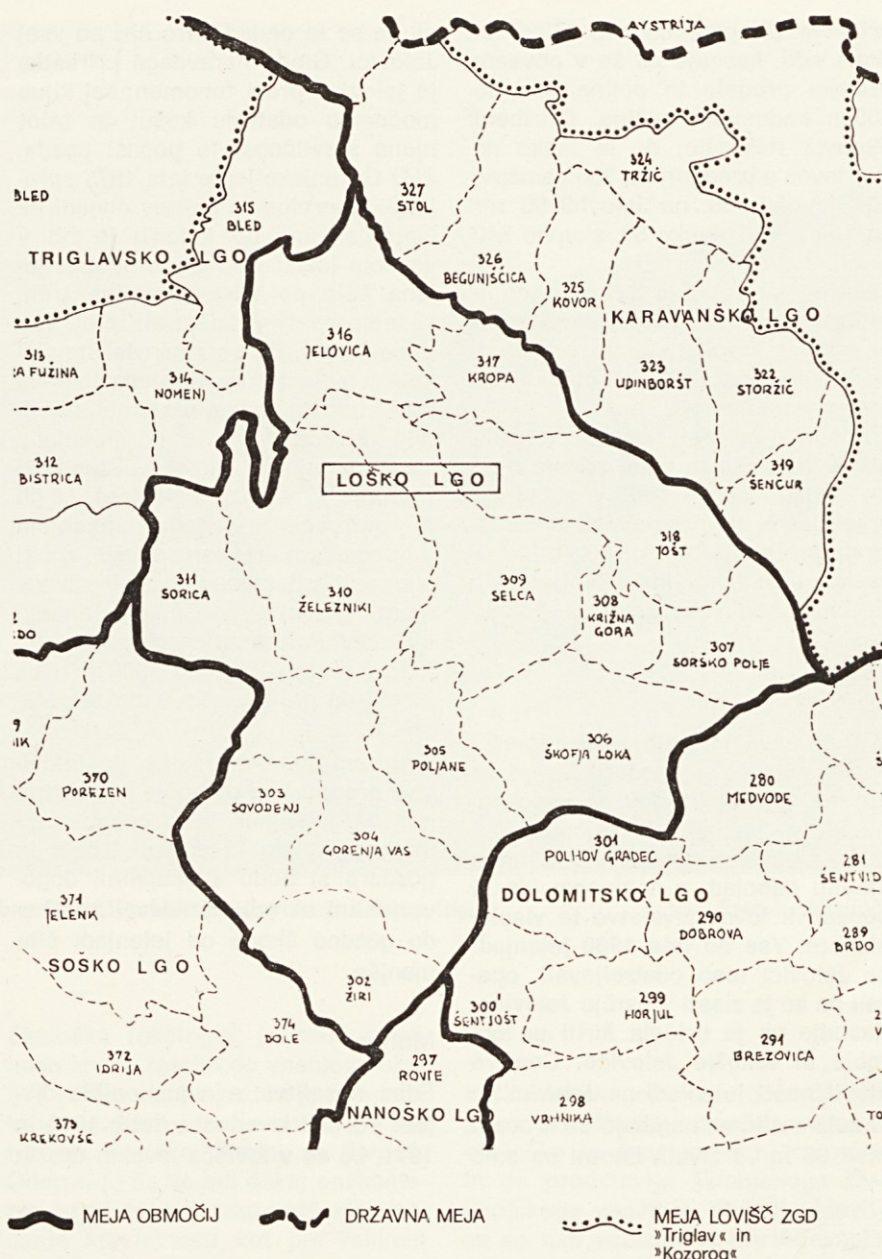
Na sestanku predstavnikov ZLD je bilo dogovorjeno, da je ZLD Gorenjske pobudnik organiziranosti in nosilec dogovarjanja v Loškem LGO, hkrati pa tudi v Karavanškem LGO. Za obe LGO naj bi ZLD Gorenjske opravljala organizacijske, strokovne in druge naloge.

Pripravljalni odbor, ki so ga sestavljali predstavniki lovcev, gozdarjev, kmetovalcev in gorenjskih občin, je ob sestavi osnutka dogovora upošteval številna mnenja udeležencev dogovarjanja. Zlasti je bilo potrebno dogovarjanje z gozdarji. O predlogu je odločalo 76 udeležencev dogovarjanja.

Ena bistvenih sestavin dogovora, ki ga drugi družbeni dogovori v Sloveniji večinoma ne vsebujejo, so podatki o ciljni spomladanski številčnosti divjadi gospodarsko pomembnih vrst. Ta številčnost naj bi zagotavljala, da v gozdovih in na kmetijskih površinah ne bi prihajalo do prekomernih škod od divjadi. Številčnost (srnjad) smo uskladili in določili na enoto površine ali pa v dogovoru navedli največjo dopustno številčnost divjadi posamezne vrste na določenem prostoru.

Gospodarsko pomembne vrste divjadi

Srnjad je divjad vseh lovišč in najštevilnejša. Nadalje gams, divji prašič in zadnja leta tudi jelenjad ter muflon. Mala divjad za lovišča v ob-

močju, razen na Sorškem polju, sedaj ni pomembna, ker je povsod v številčnem upadanju.

Srnjad

Bonitiranje, ki je bilo izdelano leta 1962, določa, da so lovišča območja glede srnjadi uvrščena v II. (7 lovišč) in III. (6 lovišč) bonitetni razred. Družbeni dogovor pa določa, da je lahko v loviščih do 7 srnjadi na 100 ha bonitirane površine za srnjad. Večina lovišč sedaj to že dosega, z izjemo jelovških lovišč, kjer se zadnja leta opaža številčen upad srnjadi zaradi več vzrokov (opuščanje planin, ceste, izrazitejša prisotnost jelenjadi). Odstrel srnjadi je v letu 1979 znašal skupno 1114

ali 2,74 živali na 100 ha bonitirane površine, v spolnem razmerju 1 : 1,16 v korist srn. Analiza telesnih tež odrasle srnjadi je izdelana za zadnjih 6 let, vendar ne daje jasnih zaključkov o moči populacije, zaradi številnih odklonov in nihanj v posameznih letih in loviščih.

Gamsi

Ta divjad ni značilna za Loško LGO, čeprav sedaj gospodari z gamsom že 10 lovskih družin, izmed 13. Iz edinole za gamsa ustreznih življenjskih prostorov (Ratitovec, Možic, Lajnar) se je ta divjad sprva širila na Jelovico in njeno obrobje (Dražgoška in Kroparska gora, Soteska) in na višje predele Škofjeloškega

hribovja (Blegoš, Lubnik, Mladi in Stari vrh), kasneje pa še v povsem hribske predele in doline vse do 600 m nadmorske višine. Družbeni dogovor nakazuje, da je lahko na Ratitovcu s predgorjem 250 gamsov, na Blegošu 150, na Jelovici 90 ter na Tošču in Lubniku 50, skupno 540 živali.

Odstrel gamsov je bil v zadnjih letih prvenstveno usmerjen v to, da bi njihove trope deloma razredčili, da bi se preostale živali čimbolj telesno okrepile.

To pomeni odstreljevati vso telesno šibko, ostarelo in manj zdravo mlado divjad, kar je tudi v skladu s smernicami za preprečevanje gamske garjavosti, katere prihod pričakujemo na Jelovici in v škofjeloških hribih iz bohinjske smeri in Pokljake.

Jelenjad

V prvih povojnih letih, ko je z lovišči na Jelovici še gospodaril Zavod za gojitev divjadi Triglav, s sedežem na Bledu, so na Jelovico pripeljali iz podonavskih lovišč v majhnem številu jelenjad, z namenom, da bi popestrili lovno živalstvo te visoke planote. Vse do leta 1960 jelenjadi na Jelovici niso odstreljevali, opazili pa so jo zlasti v osrčju Jelovice. Kasneje se je pričela širiti na obrobje in vznožje Jelovice. Cenitve številčnosti jelenjadi na Jelovici so si zelo različne, nagibajo se k oceni med 60 in 70 živali. Enotni pa smo

si, da se ta divjad hitro širi po vsej Jelovici. Glede naravnega prirastka je jelenjad pravi fenomen, saj kljub močnemu odstrelu košut in telet njena številčnost le počasi upada. ZLD Gorenjske je že leta 1975 sprejela »Smernice za gojitev divjadi na Gorenjskem«, po katerih je bil v vsakem lovišču dovoljen odstrel jelena šele po odstrelu sprva treh, kasneje pa dveh košut ali telet, vse z namenom, da se zmanjša številčnost jelenjadi in uredi njena sestava (struktura). K takim ukrepom so vodile povečane škode od jelenjadi, zlasti v njenih zimskih staniščih (obrobje in vznožje Jelovice), ki jih je povzročala ta divjad z lupljenjem in glodanjem drevesne skorje, zlasti plemenitih listavcev, in z odgrizovanjem glavnih poganjkov mladih iglavcev. Poletne mesece preživi jelenjad v staniščih nad 1000 m n. v., jeseni pa prihaja niže v zimska stanišča.

Družbeni dogovor določa, da Jelovica s predgorji ni območje za načrtno gojitev jelenjadi in prenese zelo majhno število te divjadi. Lovci in gozdarji si bodo s skupnimi dogovorjenimi ukrepi prizadevali, da bodo gozdne škode od jelenjadi čim manjše.

Muflon

Edini naselitvi te nesamonikle divjadi sta bili izvedeni v letih 1970 in 1971, ko so v lovišča lovskih družin

Škofja Loka, Jošt in Selca pripeljali 28 živali z Brionov.

Hkrati z mufloni je bilo tedaj naseljenih tudi 16 damjekov; del teh so izpustili v lovišče LD Jelovica, vendar je bila naselitev povsem neuspešna.

Do leta 1975 je bil muflon popolnoma zaščiten, potem pa so pričeli z njim povsem normalno gospodariti. Do sedaj se je muflon že prilagodil in se razširil tudi v sosednja lovišča. Številčnost te divjadi se ocenjuje na okoli 100, to je toliko, kolikor jih dopušča tudi dogovor. Ker muflone vse lovske organizacije zadostno krmijo, so zimske izgube malenkostne, in ker je razplod te divjadi dokaj visok, lahko pričakujemo še povečano številčnost. S primernim odstrelom naj bi urejali stalež te divjadi tako, da ne bi prišlo do prevelike namnožitve na račun prvobitne (avtohtone) divjadi.

Divji prašič

Vprašanje poljskih škod od divjega prašiča je stalno prisotno tudi v Loškem LGO. Škode ne moremo jemati kot izjemen primer, vendar pa so v nekaterih loviščih in v določenih letih razmeroma velike. Nikoli pa niso tako velike, da z izkupičkom za divjačino ne bi mogli plačati škode na poljščinah in travnikih. Večina lovskih družin je že spoznala učinkovitost celoletnega krmljenja

Primerjava odstrela divjadi v Loškem LGO v letih 1960, 1970 in 1979

Iz statistike ZLD Gorenjske

Lovišče LD	Površina v ha	Srnjad 1960—70—79			Gamsi 1960—70—79			Jelenjad 1970—79	Muflon 1979	Div. prašiči 1979	Vel. petelin 1960—70—79			Poljski zajci 1960—70—79		
1. Gorenja vas	6 257	52	29	148	—	7	15	—	—	—	3	1	1	46	32	12
2. Jelovica	5 059	21	24	44	5	3	7	—	8	—	6	1	2	50	10	23
3. Jošt	5 995	26	28	107	1	4	6	1	10	5	1	2	1	77	50	37
4. Križna gora	2 260	15	12	37	—	—	—	—	1	—	—	—	—	24	36	22
5. Kropa	3 404	21	24	47	2	1	7	—	—	5	—	—	—	21	20	6
6. Poljane	5 786	41	40	172	2	13	29	—	1	—	4	1	3	23	32	42
7. Selca	7 579	61	33	123	4	3	9	1	3	5	3	4	2	55	44	25
8. Sorica	5 567	37	34	80	1	8	20	—	3	—	1	—	1	5	1	9
9. Sorško polje	3 920	16	6	92	—	—	—	—	—	—	—	—	—	126	25	60
10. Sovodenj	4 765	24	20	64	—	1	4	—	—	—	—	1	1	22	15	7
11. Škofja Loka	6 765	50	49	116	1	3	9	—	—	4	2	—	2	54	42	22
12. Železniki	8 932	64	29	84	11	22	63	1	10	2	6	6	1	14	10	6
13. Žiri	4 400	—	22	89	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	28	15
SKUPAJ	70 692	428	350	1114	27	28	169	3	36	21	26	16	14	517	317	217

Opomba: Leta 1960 ni bilo odstrela jelenjadi, v letih 1960 in 1970 ni bilo odstrela muflonov, v letih 1960 in 1970 odstrel divjih prašičev ni bil evidentiran.

Panorama iz Loškega lovskogojitvenega območja: S Soriške planine proti Zalemu logu

Foto P. Adamič

in s tem zmanjšala poljske škode. Od 13 lovišč lovskih družin v območju jih divji prašič stalno naseljuje sedem, občasno pa prehaja še v ostalih šest lovišč. Številčnost te divjadi se ceni na 70 živali, družbeni dogovor pa dovoljuje le 50 prašičev na vsem območju.

Ostala divjad

V ne še tako davni preteklosti so bila znana rastišča divjega (velikega) petelina na Jelovici in v Škofjeloškem hribovju. Danes so povečini »opešala«. Odstrel te divjadi je predvsem v upadanju zaradi izredno hitrega nazadovanja njene številčnosti. Veliki petelin se je obdržal le še v mirnih, divjih odmaknjenih gozdovih, predvsem nad 1000 m n. v. V gozdovih pa, kjer je neprestano prisoten človek, kjer so številne ceste, nemir, kjer je izsekano ali uničeno plodonosno drevje in grmičevje in kjer je gojitev gozdov spremenila nekdanji »raj« divjega petelina v »tovarno lesa«, tam petelina ni in ga ne bo.

Ekološko (ekologija je nauk o odnosu živali, rastlin do vnanjega okolja) veliko manj ogrožen je ruševец, ki v manjšem številu naseljuje Ratitovec, Soriško planino in Blegoš. Odstrel je še vedno dokaj enakomeren in ni opaziti tako velikega upadanja številčnosti kot pri velikem petelinu.

Izmed vseh lovišč v območju jih je le nekaj, kjer je odstrel poljskega zajca omembe vreden. Vzroki upadanja številčnosti tu, za razliko od nižinskih lovišč, niso povsem jasni, kajti agrokemična sredstva, strojna obdelava polj, promet, ki drugod po Sloveniji povzročajo izginjanje zajca, v tem območju niso zaskrbljujoči. Fazana imajo le tri lovišča v območju, vendar bi bil njegov obstoj brez vsakoletnih vlaganj zelo težaven. Še slabše je s poljsko jerebico, ki jo ima le še Sorško polje. Odstrel jerebic je le simboličen. Več uspeha imajo lovske družine s polnaravno zrejo rac mlakaric; k temu so zlasti pripomogle zgrajene manjše račnice (umetne mlake), kajti ustreznih odprtih vodnih površin za race je v Loškem LGO malo.

Sklep

Loško lovskogojitveno območje je sicer površinsko obsežno, vendar ekološko in prostorsko ni celovito in ne predstavlja sklenjenega življenjskega prostora divjadi. Številna so tudi vsakoletna preseljevanja divjadi nekaterih vrst v območje in iz njega. Lovišča v območju so ekološko najprimernejša za gojitev srnjadi, ki je tudi sicer najštevilnejša divjad, manj površin naselujeta gams in muflon. Jelenjad v južnem delu območja (Škofjeloško hribovje) ni zaželena, na Jelovici pa naj bi bilo zaradi hudega problema gozdnih škod le zelo majhno število te divjadi. Mala divjad gospodarsko ni pomembna in številčno hitro nazaduje. To bi bilo moč zavreti edino s požitvijo kmetovanja v hribovskih krajih.

Bistvena značilnost družbenega dogovora je, da navaja ciljno pomladansko številčnost vse gospodarsko pomembne divjadi, kar naj bi zagotavljalo, da na gozdnih in kmetijskih površinah ne bi prihajalo do nesorazmerno velikih škod.

V Bolgariji bo svetovna lovška razstava

Veljko Varičak

V Plovdivu v Bolgariji so pričeli pripravljati svetovno lovsko razstavo. Odprta bo od 14. junija do 12. julija 1981, pod strokovnim pokroviteljstvom Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC).

Zasnova razstave je zelo obširna in skrbno pripravljena. Poleg vrhunskih trofej bosta prikazana tudi razvoj in stanje lovstva ter divjadi posameznih držav udeleženk razstave, precej prostora bo namenjenega tudi lovski kulturi, likovni dejavnosti in upodabljaajoči umetnosti ter literaturi o divjadi in lovu, filateliji z lovsko tematiko in podobno. Istočasno bo tudi nagradna razstava fotografij, diapozitivov in filmov o divjadi in naravi. Hkrati bo tudi razstava ribištva; v Bolgariji, ki je gostiteljica te razstave, sta lovstvo in ribištvo združeni v enotni organizaciji — v lovsko-ribiški zvezi.

Predsedstvo Lovske zveze Jugoslavije je sprejelo sklep, da se tudi jugoslovansko lovstvo udeleži te razstave. V posebnem, 317 m² velikem paviljonu bomo prikazali divjad in lovsko organizacijo Jugoslavije s posebnim poudarkom na varstvo in gojitev divjadi, samoupravno organiziranost našega lovstva ter lovsko kulturo v naši državi. Razstava trofej pa bo prikazala samo tiste naše trofeje, ki pridejo v poštev za nagraditev z zlato medaljo in so pridobljene po letu 1970. Udeležili pa se bomo tudi nagradne razstave lovske fotografije in diapozitivov, na kateri bo poleg nekaj posameznikov nastopil organizirano tudi Klub Diana z izbrano zbirko 50 črno-belih fotografij in z zbirko barvnih diapozitivov.

Za izvedbo jugoslovanskega dela na svetovni lovski razstavi v Plovdivu je predsedstvo Lovske zveze Jugoslavije imenovalo poseben organizacijski odbor, ki je sprejel idejni in vsebinski projekt. Tehnična izvedba pa je prepuščena Lovski zvezi Makedonije, katere predsednik prof. dr. Boris Trpkov je imenovan za našega komisarja razstave.

Medtem je že pri kraju tudi prvi del ocenjevanja trofej v Plovdivu. Mednarodna komisija, v sestavi 24 članov, je ob pomoči številnih bolgarskih strokovnih sodelavcev od 1. do 10. marca 1981 pregledala in ocenila 11 450 trofej iz 21 držav, ki jih navajamo po vrstnem redu njihovih prijav za udeležbo:

Bolgarija, Sovjetska zveza, Nemška demokratična republika, Madžarska, Poljska, Zvezna republika Nemčija, Mongolija, Romunija, SFR Jugoslavija, Češkoslovaška socialistična republika, Španija, Tanzanija, Ango-

la, Anglija, Avstrija, Vietnam, Kampučija, Laos, Malezija, Filipini in Zambija. Svojo udeležbo na razstavi pa so napovedale še druge države oz. njihove lovske organizacije. Tudi te bodo še poslale svoje trofeje, za katere bo organizirano še naknadno ocenjevanje. Ti podatki o številu držav udeleženk razstave in številu trofej so od 10. 3. 1981 in so seveda nepopolni.

Kaj pomeni ta razstava v primerjavi z dosedanjimi svetovnimi razstavami? Po številu do sedaj zbranih trofej, le-teh je pa 11 450, bo vsekakor največja, ker je bilo na vsaki izmed dosedanjih svetovnih razstav prikazanih precej manj trofej. Za primerjavo navedimo število razstavljenih trofej na svetovnih lovskih razstavah:

Dunaj, 1910. leta — 2900,
Berlin, 1937. leta — 7195,
Düsseldorf, 1954. leta — 2639
Budimpešta, 1971. leta — 5755.

Kakovost doslej poslanih in ocenjenih trofej za razstavo je nadpoprečna. Še nikoli ni bilo med trofejami na kaki lovski razstavi toliko novih kandidatov za svetovne in državne rekorde. Naj navedemo nove kandidate za prvake evropske divjadi:

jelenovo rogovje: Romunija, iz leta 1980 — 261,25 točke;
medvedov kožuh: Romunija, iz leta 1980 — 646,20 točke;
medvedova lobanja: Mongolija, iz leta 1975 — 67 točk;
merjaščevi čekani: SSSR, iz leta 1976 — 149,20 točke;
risov kožuh: SSSR, iz leta 1980 — 185,50 točke;
risova lobanja: SSSR, iz leta 1977 — 28,80 točke;
kožuh divje mačke: Romunija, iz leta 1978 — 73,22 točke.

In kaj bo z jugoslovanskimi trofejami? Tudi mi bomo imeli nekaj novih državnih prvakov. Ti bodo:

risov kožuh: Ravna gora, Lovska zveza Hrvatske, 1980 — 170,15 točke;

volkova lobanja: Koprivnica, Lovska zveza BiH, 1980 — 43,40 točke;

damjekovo rogovje: Dugo Cerje, Lovsko-gozdarsko gospodarstvo (LŠG) Jelen, 1980 — 200,40 točke.

Ta razstava, ki bo po številu in kakovosti trofej vsekakor edinstveni dogodek za evropsko in svetovno lovstvo, bo tudi za naše lovce prireditev, ki si jo bo vredno ogledati.

Lovska zveza Slovenije in Kompas Ljubljana pripravljata skupinski ogled razstave. Program potovanja v Plovdiv je objavljen na 140. strani.

S kroglo ali s šibrami?

Vitomir Mikuletič

Obiski v preparatorski delavnici so vedno zanimivi. Marsikaj se tu vidi in včasih bi bilo prav, da bi inšpekcijska služba pobarala kakega lovca, kje je dobil (ali uplenil) zaščiteno žival. Tudi preparator sam marsikaj doživi in si hote ali nehote zbira najrazličnejše izkušnje. Pokojni V. Herfort je bil pravi leksikon lovskega in zoološkega znanja, njegovi mladi nasledniki pa mu bolj ali manj uspešno slede.

Smo pred lovno sezono na divjega petelina in ruševca. Določeno število te divjadi se bo spet pojavilo pri preparatorjih. Kakšni bodo petelini? Stari, mladi, lepo odstreljeni, razbiti? Koliko zastreljenih bo ostalo in propadlo v loviščih?

Z Borisom Komacem, preparatorjem v Tolminu, sva se pogovarjala o petelinih. Veliko zanimivega ve pove-

dati in reči moram, da rad pomaga, če je kaj v prid divjadi, lovstvu in znanosti. Tako je npr. z zbiranjem in konserviranjem notranjih organov ptic, med drugim tudi gozdnih kur, veliko prispeval k raziskavam ptičjih notranjih zajedavcev (endoparazitov). Njegove izkušnje z divjimi petelini, predvsem pa z ruševci, so precejšnje, saj letno nagati kar veliko te divjadi. Nekatero njegove izkušnje bi lahko imele tudi praktične posledice za lovske družine in lovce. Tako se mu ne zdi prav, da se že drugi dan lova pojavi pri njem ruševček z nerazvitimi krivci, ki je po hrbtu še ves rjav. Tak »roso mlad« petelinček zanj ni nobena trofeja. Še bolj pa je nezadovoljen, če dobi razbitega petelina in uplenitelj zahteva, da iz njega pričara vzorno dermoplastiko. Mar-

sikateri greh lovca se da popraviti, toda prav vsak tudi ne. In kako naj preparator izkoži razbito živalco, ki ji manjkajo še peresa ali kosi kože? Pri tem preparator Komac ugotavlja, da razbite peteline prinašajo tisti lovci, ki streljajo nanje preblizu ali s kroglo. Vsi s kroglo uplenjeni petelini, ki jih dobi v delo, so bolj ali manj razbiti. Nekateri celo tako, da jih uplenitelju lahko reši le tako, da preparira glavo z oprsjem in repom. Imel je že tudi primere, ko so od petelinov ostale le razcefrane gmote mesa in perja. Ob takih primerih bi lahko govorili o lovski etiki in lovski pravičnosti!

Pri nas nimamo vedno na izbiro nabojev, ki bi ustrezali lovu na divjad posameznih vrst. O tem se je veliko pisalo, še več pa govorilo. Sicer imamo uradni predpis o nabojih na

Ko nastopi njegov čas, divjega petelina pri petju tudi sneg ne ustavi

Foto H. M.

STEKLINA NA OBMOČJU SR SLOVENIJE

Od 16. 2. do 15. 3. 1981 so z območja 49 občin laboratorijsko preiskali glede na steklino skupno 920 živali oz. njihovih delov (760 lisic, 28 psov, 60 mačk, 1 govedo, 2 gamsa, 4 zajce, 44 srn, 1 muflona, 12 jazbecev, 4 dihurje, 1 kuno, 1 podgano, 1 pižmovko in 1 ovco).

Veterinarski virološki inštitut v Ljubljani je ugotovil steklino pri 333 živalih z območja naslednjih 30 občin: Celje (2 lisici), Domžale (14 lisic, 1 srna, 2 jazbeca), Hrastnik (1 lisica), Idrija (16 lisic), Kamnik (28 lisic, 1 srna), Kranj (27 lisic, 1 jazbec), Laško (2 lisici), Litija (5 lisic), Ljubljana-Bežigrad (1 lisica), Ljubljana-Šiška (3 lisice), Ljubljana-Vič (2 lisici), Logatec (1 lisica), Maribor (8 lisic), Mozirje (47 lisic, 1 mačka, 4 srne, 1 muflon in 1 jazbec), Ptuj (8 lisic), Radlje ob Dravi (8 lisic), Radovljica (5 lisic, 2 mački), Ravne na Koroškem (1 srna), Slovenj Gradec (3 lisice, 2 srni), Slovenska Bistrica (10 lisic), Slovenske Konjice (15 srn, 1 jazbec), Šentjur pri Celju (26 lisic), Škofja Loka (5 lisic), Šmarje pri Jelšah (20 lisic), Tolmin (12 lisic), Tržič (6 lisic, 1 pes), Velenje (2 lisici, 1 jazbec), Vrhnika (2 lisici), Zagorje ob Savi (3 lisice) in Žalec (28 lisic, 3 srne).

Največji odstotek bolnih živali odpade še vedno na lisice (93,08 %), na domače živali (psi, mačke) pa le 1,21 %.

Čeprav je bilo pričakovati porast primerov stekline, preseneča tolikšna številnost, kakor jo navajamo. Iz tega moremo sklepati, da s puško še vedno nismo uspeli znatneje zmanjšati staleža lisic. Zato je treba z vso resnostjo nadaljevati z redčenjem lisic tudi v času, ko kožuh ni več dober.

Republiška veterinarska uprava

divjad posameznih vrst, vendar se omejuje na kaliber, težo kroglice in zadetno silo (Lovec, št. 2 — maj 1978, stran 38). Nič pa ne govori o vrstah in konstrukcijah izstrelkov. Kako je s strelom na divjega petelina in ruševca? Če je naboj premočan ali močnejšega kalibra, divjad razbije. To velja posebno za naboje z delnim plaščem. Naboji s celim plaščem pa so v naših trgovinah redki oziroma jih sploh ni. So pa nevarni za okolico, ker se ne razletijo. Naboji majhnih kalibrov pa večinoma ne zadostujejo, da bi divjad obležala oz. padla v ognju. Nekateri imajo tudi tako veliko začetno hitrost, da petelina razbijejo ali pa ob najmanjši oviri spremenijo smer oz. se razletijo.

Tudi sam imam slabe izkušnje s kroglo pri lovu na divjega petelina. Pred več leti sem imel priložnost za lov na divjega petelina. Mlad in drzen lovec, vnet za lovsko pravičnost in etiko, sem vztrajal pri tem, da bom uplenil divjega petelina s kroglo. Mnogo noči in juter je minilo, preden sem dobil petelina na ustrezno daljavo, da sem lahko nanj streljal. Takrat pa še nisem vedel, da jih bo minilo še nekaj, preden bom petelina tudi uplenil.

Lovil sem v Trnovskem gozdu. Že kmalu po polnoči je bilo treba na

pot, da sem bil ob pravem času blizu rastišča. Kakih dvajset kilometrov z motorjem, nato še peš. Končno je prišel tudi tisti dan, ko sem imel lepo in vztrajno pojočega petelina v križu daljnogleda. Ko je brusil, sem sprožil, petelin pa je odletel. Debelo sem gledal, bil globoko razočaran in takoj tudi zaskrbljen. Zakaj petelin ni padel, ko je bil tako lepo in mirno v daljnogledu? Kaj sem storil narobe? Ko sva s tovarišem, ki me je spremljal, ob zori pregledala teren pod bukvijo, na kateri je pel petelin, nisva našla ničesar. Ne krvi, ne perja. Na snegu bi pač moralo kaj biti, če bi bil petelin ranjen. Pa nič! Puška je streljala v redu, torej je moral biti vzrok druge, toda kje? Vrnem se na mesto, od koder sem streljal, in pomerim tja, kjer je pel petelin. Da, bilo je takoj jasno. Streljal sem skozi gosto mrežo bukovih vej in vejic, ki so bile v jutranjem polmraku nevidne v daljnogledu. Krogla je po vsej verjetnosti zadela kako od njih in spremenila smer. Toda nisem odnehal. Čez nekaj dni sem spet naškakoval petelina. Zopet ista pesem, čeprav sem pazil. Kljub vsemu sem spregledal vejice, tiste drobne in goste na koncu krošnje. Zato sem se odrekel krogli pri lovu na divjega petelina. Naslednje jutro, malo pred

četrto, je petelin padel. Zadele so ga šibre št. 6, naboja 16 × 65 iz očetove petelinke. Po padcu je zdrsnil kakih petdeset korakov po strmini, v grapi zatrepetal in obmiroval.

V lovišču Prodi, ki sem ga vodil 15 let, se je neke pomladi pojavil spaček — srednji petelin. Križanec med kokošjo divjega petelina in ruševcem. Pa ga žal nisem uplenil. Imam samo njegova repna peresa, ki jih včasih pokažem na kakem predavanju o gozdnih kurah. Podaril mi jih je uplenitelj, ki je na tega spačka streljal z nabojem 8 × 57 IS. Rep se je še kolikor toliko ohranil, preparator pa ni imel dela.

Nekateri menijo, da je za ruševca primeren naboj .22 LR oz. malokalibrska puška. Osebnostno dvomim v primernost tega naboja za lov na ruševca, medtem ko za gozdnega jereba v glavnem ustreza, če je strel dober, kajti ranjenega jereba je brez psa silno težko najti. Zaradi varovalne barve njegovega perja je na tleh skoraj neviden. Ruševca pa pri strelu z nabojem .22 LR, čeprav smrtno zadet, še zmore daljši polet ali jadranje in je navadno izgubljen. Zato menim, da so streli s krogelnimi naboji na gozdne kure vedno tvegani. Prvič zato, ker divjad preveč razbijejo, in drugič, ker je precej možnosti, da divjad zastrelimo. Trditev, da s kroglo petelina ali zgrešimo ali uplenimo, je zelo poenostavljena. Škoda, da ni res tako!

Smreka in trava

Jože Praprotnik

Bila je zelena smreka, rasla je zelena trava. Obe torej zeleni.

Trava je mislila, da sta enaki pa je z drobnimi koraki zanesla svoje seme tik ob deblo, da bi mu smreka bila zavetje in bi trava rasla zeleno.

Smreka je ostala visoka in zelena, travo je pa zvilo in pozneje njeno seme tam ni več vzkliko ...

Kakor peč vroča Mrzla gora

(V spomin na Karla Prušnika, umrlega 16. 3. 1980, ob obletnici njegove smrti)

Jože Herle

Z Belfelnovim Korijem, kakor smo ga takrat imenovali, sva se spoznala že v mladosti, ko je bil kot muzikant član takratne odlične »pleh muzike« v Železnih Kapli. Z godbo je prihajal občasno čez Strelčev vrh nad sv. Duhom gostovat v Solčavo. Tu so Korošci igrali in razdirali svoje šale, kakor to znajo le oni.

Največkrat pa je Kori prišel čez »vrh« s svojim očetom Francem obiskat sorodnike in znance. Ob takih obiskih sta se vedno oglasila tudi pri nas na domu, kjer sta njegov oče in moj stari oče, takrat priznana čebelarja, izmenjavala svoje čebelarke izkušnje.

Takrat sem svojemu staremu očetu pomagal pri čebelarjenju, zato sem bil pri njunih učenih pogovorih vedno zraven. Prav tako tudi Kori, kot edini in poslušni sin svojega strogega očeta! Vsa dolgočasna sva včasih poslušala dolge pogovore o panjih, maticah, čebelah in trojih, saj naju je oba v mladih letih veliko bolj zanimalo vse kaj drugega.

Ko sem se nekoč mudil v Železni Kapli, sva se s Korijem slučajno srečala. Povabil me je na svoj dom k Belfelnu v Lobniku, kjer mi je razkazal vzorno urejen čebelnjak, v katerem sta čebelarila z očetom. Kori je po svojem očetu podedoval tudi veliko ljubezen do čebel, saj jim je poleg lova namenjal največ prostega časa. Tudi po vojni, ko si je uredil svoj novi dom v Čahorčah pri Kotmari vasi na Koroškem, si je za hišo postavil lep čebelnjak s številnimi panji. Kako se človek, preganjan bolj kakor divja žival, razveseli starega znanca in prijatelja, ki ga tepe ista usoda, ve samo tisti, ki je to doživel! Tako sva se s Korijem razveselila drug drugega prvi dan, ko je prišel v partizane, in ko sva v bunkerju srečala še rojaka in prijatelja Jozija Šorlija.

Joži Šorli, s partizanskim imenom Matevž, doma nekje nad Železno Kaplo, je bil takrat star 26 let, zaveden Slovenec, sicer pa delavec in tudi navdušen lovec. Eden prvih zamejskih Korošcev, ki se je pridružil Pavletu Žavcerju-Matjažu in pozneje Karlu Prušniku-Gašperju, pri organiziranju osvobodilnega boja na avstrijskem Koroškem. Ko je svoboda že skoraj stopila čez prag, saj je bil Beograd že dva meseca svoboden, je po tolikih letih trpljenja in hrepenenja padel na pragu domače hiše, ko je za božič leta 1944 nameraval obiskati očeta in mater.

Takrat smo se torej mi trije znašli v Matevževem bunkerju. Seveda je bila glavna točka naših razgovorov vojna, ki je divjala po Evropi in Afriki. Kori je bil o dogajanjih precej na tekočem in nama je o tem veliko zanimivega povedal. Vse nas je seveda najbolj zanimalo, kdaj bo te morije konec. Medtem, ko sva midva z Matevžem zastopala bolj svoje želje in verovala v neak čudež, da bo vojne kmalu konec, je bil Kori bolj stvaren, saj mu je bila dobro znana moč Nemčije, zato je trdil, da bo vojna še dolgotrajna. Vsi pa smo trdno verovali v našo zmago in bili prepričani, da bo Hitler z Nemčijo vred propadel. Ob tem razgovoru Kori kar naenkrat

pravi: »Mi smo kakor Trije kralji, zato predlagam, da se po njih tudi imenujemo.« Toda midva z Matevžem nisva bila pripravljena spreminiti svojih partizanskih imen. Kori reče, da bo Gašper. In od tistega trenutka je bil Karel Prušnik partizan Gašper, ime, ki bo z zlatimi črkami zapisano v zgodovini koroških Slovencev, »gamsov na plaz«, kakor jih je imenoval Gašper. Gašper je bil mož dejanj in odločen, neustrašen borec. Bil je pa tudi strasten lovec in je v partizanih večkrat s svojim plenom pomagal soborcem do hrane. Pri lovu pa je tudi med vojno vedno spoštoval uveljavljena lovška načela in lovopuste na divjad posameznih vrst.

Karel Prušnik-Gašper s prijateljem Danetom pri svojem čebelnjaku v Čahorčah pri Kotmari vasi na Koroškem, v juniju 1979
Foto D. Namestnik

Karel Prušnik z uplenjenim gamsom v Drčah pod Oknom, 20. 8. 1959. Karlov sprem-ljevalec Damijan Hardej, takratni tajnik LD Solčava.

Po vojni je Gašper pogosto in rad prihajal v Solčavo, kjer je imel pri Plesnikovih v Logarski dolini tako rekoč svoj drugi dom. Včasih je prišel sam, včasih s svojo družino ali pa z očetom Francem, tudi lovцем, ki je, ko mu je bilo že 80 let, z menoj na Okrešlju uplenil svojega zadnjega gamsa. Solčavska lovska družina je Gašperju vsako leto odobrila odstrel gamsa. Kot poklicni lovec Zavoda za gojitev divjadi Kozorog sem mu tudi jaz včasih, seveda z vednostjo uprave, omogočil odstrel v gojitvenem lovišču. Lovila sva jerebe, petelina, srnjake, največkrat pa njegovo najljubšo divjad — gamse.

Na gamsa je ponavadi prihajal, ko se je narava s čudovitimi barvami poslavljala od rasti, ko je najvišje vrhove že pobelil sneg in so kozlom nabrekli žleze za rogli, izločajoč človeškemu nosu nevzdržne vonjave, gamsjim nevestam — kozam pa prijetno vabilo na poskočni svatovski ples. Ko so se prskači postavljali po vrhovih, ozirajoč se za svojimi tropi, že odeti v lepa oblačila in ko so njihovi čopi valovili v hladnem jesenskem vetru, sem pričakoval Gašperja...

Lov je jemal vedno z vso resnostjo. Ni bil eden izmed tistih, ki pozno v noč posedajo pri kozarcu in delajo neizvedljive načrte za drugi dan, zjutraj, ko je treba vstati, jih pa z največjo težavo dvigneš iz postelje. Še teže je pa takega lovca potem spraviti v breg. Gašper ni bil tak. Zvečer pred lovom je šel zgodaj v posteljo, saj je dobro vedel, da lov na gamsa zahteva celega človeka. In zjutraj je bil navadno prvi na nogah.

Enkrat pa se je tudi on izneveril tej svoji dobri in koristni navadi. Prav zato

sva si lov po tisti noči oba temeljito zapomnila...

Nekega dne v avgustu se je pojavil z vsemi lovskimi pripomočki pri meni v Solčavi, rekoč: »Joža, če imaš čas, pojdi z menoj. Kam, odloči ti. Ne gre za lov, saj veš, da v tem letnem času gamsov ne lovim. Lovsko ropotijo sem vzel s seboj kar tako, za vsak primer. Rad bi se le naužil svežega zraka in nagledal tega lepega gorskega sveta.«

Istega dne, proti večeru, sva se znašla v planinski koči na Okrešlju. Povečerala sva, naročila pijačo in delala načrte za prihodnji dan. Nobenemu izmed naju, že od nekdaj, niso bile pri srcu markirane poti, še posebno, ker je v tem letnem času na njih veliko planincev. Sprva nama ni prišlo nič kaj pametnega na misel. Gašper je bil vedno prijeten sogovornik in tako za klepet nisva bila nikoli v zadregi. Tudi tokrat ne. Razumel je šalo in se še tako nedolžno vedno iz srca nasmejal.

Zaverovana v svoj pogovor, se nisva zavedela, kdaj sva ostala sama v jedilnici. Ko je oskrbnik pospravil posodo in kozarce, se nama je pridružil. Da ne bi z Gašperjem mislila, da je prišel pit na najin račun, je prinesel s seboj steklenico najboljšega. Tako smo z modrovanjem nadaljevali v troje. Govorjenje pa suši grlo in slino v ustih, zato je oskrbnik moral še večkrat v klet in beseda je zopet tekla gladko. Pri tako »važnem« opravilu seveda na uro nihče ni gledal. Morda bi bila to oskrbnikova dolžnost, pa iz obzirnosti tega ni storil. Ko se je Gašper po kratkem »oddihu« zunaj na zraku vrnil v koč, naju je presenetil z besedami: »Fanta, ali vesta, da se zunaj dela dan?!«

Vstajalo je jasno, z zarjo ožarjeno jutro. Zato bi bil greh, če bi se spravila spat. Te potrebe niti čutila nisva. Oskrbnik se je nekam izgubil, midva pa sva odšla pred koč, gledala gore, katerih vrhove so že božali prvi sončni žarki. Nekaj časa sva tako tiho stala, ko Gašper reče: »Veš, že dolgo si želim, da bi čez Hudi prask prišel na vrh Mrzle gore! Kaj meniš, bi to poskusila danes?« Meni ni bilo treba dvakrat reči, čeprav sem vedel, da je to težka tura, primerna le za normalne razmere, ne pa po neprespani noči.

Vsa koč, z oskrbnikom vred, je ob tej uri še trdno spala, zato sva brez zajtrka pospravila svojo lovsko ropotijo in jo mahnila proti Hudemu prasku. Gre doč sva se oglasila še v karavli pri graničarjih, da ne bi bilo glade meje kaj narobe. In že sva izginila v grapi onstran hudournika.

To noč žeje nisva trpela, zato sva najbrž mislila, da v življenju nikoli več ne bova žejna. Še na misel nama ni prišlo, da bi vzela s seboj kaj tekočega, kar bi nama še kako prav prišlo.

Do plošče, vzdane v skalo pri vstopu v Hudi prask, v spomin planincu, ki se je na tem mestu smrtno ponesrečil, sva prišla ravno v trenutku, ko je sonce obsvetilo pod nama stoječi Okrešelj.

Tukaj je bila k sreči še senca in vladal je prijeten jutranji hlad. Steze tod ni, ker pa sva oba vajena hoje po gorah in tudi plezanja, sva korajžno vstopila v skalovje in dokaj hitro pritelovadila na vrh Hudega praska, kjer se svet prevesi v Matkov kot. Še po skoraj navpičnem grebenu med Okrešljem in Matkovim kotom, imenovanim Hude dane, in že sva na vrhu Latvice, tj. velike, strme zelenice nad znamenitim Matkovim škafom.

Ni bilo 20 m od naju, ko izza skale skoči gams kozel z izredno razkrečnimi rogli in naju radovedno gleda, ko da naju sprašuje, zakaj ga motiva na jutranji paši. Ko sem videl, da je Gašperju ostala puška prek ramena, sem mu tiho dejal: »Ali ga ne boš? Poglej, kako razkrečene rogje ima!« Da ne bi tega nikoli izgovoril! Koliko trpljenja bi nama bilo prihranjenega! Preden se je Gašper odločil za strel, se je gams naveličal čakati na smrt in jo je v dolgih skokih pobrisal navzdol po zelenici. Prišel je na snežni plaz, kakih 250 m pod nama, kjer je za trenutek obstal.

Takrat pa je počilo. Da ga je zadel na tako daljavo, strmo navzdol, nisem bil niti preveč presenečen, saj sem že dolgo poznal Gašperjeve strelske sposobnosti. Kozel sicer ni več vstal, bil pa ni še mrtev. Ko sva že mislila, da se bo na snežnem plazu končno ustavil, si je venomer z nekakšnimi gibi pomagal, da se je kotalil naprej. Ustavila ga je skala, za katero je obmiroval, najmanj tako daleč od njegovega padca, kakor daleč je Gašper streljal.

»Sedaj pa imava hudiča,« je spregovoril Gašper, ko se je zavedel, kje sva in kakšno neumnost sva napravila oba: jaz, da sem ga k strelu spodbujal, on pa, da me je poslušal. Če se odločiva za transport kjerkoli, povsod ga bova imela ure in ure na hrbtu.

Spustila sva se do njega in zadostila lovskega običaju. Če bi ravnala preudarno, bi šla prek škafa po dolini, četudi se ta pot vleče kakor kurja čreva. Takrat namreč še ni bilo ceste v Matkov kot do lovske kočice, kakor je danes. Kljub temu bi hodila ves čas navzdol. Trmasta, kakor sva bila, saj je bil najin cilj Mrzla gora, pa sva zakoračila, jaz z gamsom na hrbtu, nazaj v breg. Tako sva se od trenutka, ko je Gašper streljal, znašla na istem mestu, od koder ga je streljal, v debelih dveh urah. Če bi imela vrh, bi se gotovo spustila nazaj proti Okrešlju, od koder sva prišla. Spoznala sva že, kako naporna je pot v takšno strmino z gamsom na plečih. Brez vrvi pa je spust s takim tovorom nemogoč. Lahko bi gamsu odrezala glavo, ga vrgla čez steno, se spustila po Hudem prasku in ga spodaj pobrala, vendar se nama ga je zdelo škoda, ker bi se ves razbil. Preostalo nama ni drugega, kakor da ga nosiva naprej proti vrhu Mrzle gore, ki je visoko nad nama štrlel v brezoblačno modro nebo, ves žareč v dopoldanskem soncu. Kljub temu da pot, ki sva jo dotlej opravila, ni tako enostavna, pa sva imela srečo, da naju je vodila največ po senci. Tako še nisva čutila tegob, ki so naju pestile od tu naprej. Nekaj časa sva vrh Hudih dan uživala senco in mir, toda kmalu sva se morala posloviti od prijetnega hladu, če sva hotela še isti dan priti na Okrešelj, kajti pred nama je bila še dolga in naporna pot.

Neprespana noč, teža gamsa, katerega sva si tako nepremišljeno obesila na hrbet, strma pot, sonce, kateremu sva bila od Hudih dan ves čas izpostavljena, je neusmiljeno pripekalo — vse to nama je naglo pobiralo moči. Tudi kalorije, ki so ponoči prihajale v naju po grlu v tekočem stanju, so delovale čisto drugače, kakor če bi jih zaužila, preden sva se podala na to pot, v obliki zabeljenih žgancev in mleka. Polnoma izsušena in na smrt žejna sva okrog poldne prišla na vrh Mrzle gore, kjer sva naletela na avstrijsko ekipo, ki je na državni meji obnavljala mejne kamne. Med njimi je bil tudi Gašperjev znanec. Prušnik ga je prosil, če ima kaj tekočega za najini suhi grli. Možakar pa se nama je opravičil in nama pomolil prazno čutarico pod nos. Tega dne je vladala zares neznosna vročina in žeja je pestila tudi Avstrijce, da so do srečanja z nama popili vse, kar so imeli.

Preostalo nama ni drugega, kakor čimprej doseči kočico na Okrešlju. Po kratkem počitku sva nadaljevala pot. Preden pa sva se lahko spustila navzdol,

Planinska kočica na Okrešlju

Foto C. Pogačar

sva morala prečiti dolg greben Mrzle gore, katerega gole skale so kar žarele od sončne pripeke. Vladalo je popolno brezvetrje in zrak je od vročine kar trepetal, tako da nama je jemalo dihanje. Znojila se nisva več.

Že zdavnaj se je posušilo vse, kar je bilo mokrega na nama in v nama. Steza, če bi jo lahko tako imenoval, speljana po ozkih policah, je bila za varnost planincev včasih opremljena z vrvmi in klini. Vse to pa je bilo uničeno, vrvi potrgane, klini izravnani. Tako je bila pot še toliko težavnejša. Pri prečanju me je gams, ki sem ga nosil na hrbtu, stalno odrival od stene in silil v prepad. Gašper me je zadaj pridrževal, kolikor je mogel, a moral je skrbeti tudi za svojo varnost. Govorila nisva, samo enkrat samkrat me je Gašper vprašal, če vem, kdo je bil tako prismsuknjen, da je tej vroči gori dal ime Mrzla gora.

Po dolgem času sva se primajala na varne zelenice nad Mrzlim dolom. Bila sva že tako zdelana, da drug drugega skoraj nisva poznala. Čeprav od sinočnje večerje nisem imel grizljaja v ustih, kakor tudi Gašper ne, me nobena stvar na svetu ne bi prisilila, da bi kaj zaužil, čeprav sem imel za oba za ves dan hrano v nahrbtniku. Tudi Gašperju ni bilo prav nič do jedače. Oba sva pa bila neskončno žejna. Kako rad verjamem, kar sem nekje bral, da so ljudje umirali od lakote ob polnih nahrbtnikih hrane.

Ko sva končno prišla na lepši svet in sva se začela spuščati navzdol proti koči, katere streha se je bleščala daleč spodaj v popoldanskem soncu, so nama začela klecati kolena. Vsak korak nama je bil prava muka. Že sem začel razmišljati, da bi gamsa odložil, a misel, da sva ga nosila tako daleč celo v ne-

varnosti za lastno življenje, mi ga je še držala na hrbtu. Prav gotovo pa bi se »poslovila« od gamsa, če ne bi ugle dala graničarjev, sedečih v ruševju, prav tistih dveh, katerima je sinoči Gašper naročil steklenico vina, ko sta prišla v kočico po vodo za karavlo. Vojaka sta gotovo iz najinih obrazov spoznala stisko, ker sta se sama ponudila, preden sva ju midva prosila pomoči. Eden si je optal gamsa, drugi pa najino ropotijo. Mlada, spočita sta se kmalu izgubila v ruševju, midva sva pa daleč za njima, opotekajoč se in na smrt utrujena, prišla v kočico. Dodobra sva se odžejala, nakar se je oglašil še glad. Ko sva si tudi s te strani privezala dušo, je bilo kmalu vse hudo pozabljeno.

Čeprav sem Gašperju večkrat stisnil roko pri boljših uplenjenih gamsih, kot je bil ta, je vendar gamsu, ki sva ga prinesla v največji vročini čez Mrzlo goro, namenil vidno mesto na steni. Nekajkrat sem se mudil v njegovem lepem domu v Čahorčah in vsakič me je opozoril nanj, rekoč: »Ali ga poznaš?« ...

Gašper je odšel. Za njim je tudi najtežja pot. V primerjavi s to potjo je bila tista najina čez Hudi prask in Mrzlo goro samo lahek sprehod. Toda počakal me bo, saj zagotovo pridem za njim in skupaj bova pričela lov, ki bo trajal neskončno ...

Šli smo jih zasliševat

Gvido Pavlič

Zberemo se v nedeljo ob pol dveh zjutraj pri Kovaču v Spodnjem Javorju. Osem nas je. Zasliševat gremo divje peteline, kakor je bilo sklenjeno na lovske sestanke. Ugotoviti je treba stalež te divjadi v lovišču Lovske družine Bistra-Črna na Koroškem.

Po kratkem posvetu se razdelimo v dvojice: Lojz in Ludvik gresta na vrh Polovca, Emil in Gusti k štajerski meji, Peter in Zepi v Okence, Dolf in jaz k Mačjemu koritu. Voščimo si dober pogled, stopimo k avtomobilom in že drsimo po makadamski cesti proti lovskega rajju. Ustavimo se na točki, od koder bomo pot nadaljevali peš, po lovske stezi navzgor.

Hladno je. Veter kot ponoreli pastir goni razbito čredo oblakov, zvezde se kovinsko leskečejo in mesec nas z neba hudomušno opazuje. Drevesa ječijo v sunkih vetra kakor duhovi nad požgano domačijo. Moja skrb se zliva s skrbjo drugih lovcev, ki vedo, da v vetrovnem vremenu petelin le redko poje. Vendar me Dolf tolaži, da se bo petelin pred razpenjeno sapo umaknil na nižje veje in tam tudi pel. K sreči je pa rastišče v Mačjem koritu v zavetrju.

Steza nas štiri lovce dolgo vodi skupaj. Pridemo na razpotje. Peter in Zepi, ki gresta zasliševat v Okence, nama še enkrat zaželite dober posluš in pogled. Enako tudi Dolf in jaz njima.

Potem pohitiva še midva. Dolf nosi tudi puško, jaz sem brez nje. Zelo je otovorjen, zato prevzamem njegov nahrbtnik. S tem skušam izraziti spoštovanje do starejšega lovca, ki me vodi v čarobni svet divjega petelina, v svet zanosa, ljubezenske sle in lepote. Lovski pripravnik sem in srečanja z divjim petelinom še nisem doživel. Tako sem poln velikega pričakovanja.

Prispeva in sedeja na korenine debele smreke. Zatopljen sva v molk in jaz sem napet kakor struna, kakor past. Slutim: zdaj zdaj se bo zgodilo. Dolf menda ugane moje misli, pogleda na uro in mi zašepeče: »Imava še nekaj časa.« V temi ugotovim njegov izraz na obrazu, ves spremenjen v eno samo veliko pričakovanje. Naslednji trenutek me Dolf opozori na drobceno senco, ki se giblje po snežni lisi v kotanji. Gozdna miška je.

Veter se pa ne poleže. Zavija na pobojcu v smrekah in macesnih ter veča moj dvom, ali bom slišal skrivnostnega pevca. Pretresa me čustvo, ki ga za-

upam Dolfu. Izkušeni lovec pa mi nasuje prgišče upanja v potrto srce. Potem razmišljam o Dolfu. Izhaja iz stare lovske rodovine. Lova ga je predvsem učil stric, ki je imel »svojo jago« in polno omaro dragocenih starih Lovcev, ki jih je po svoji smrti zapustil Dolfu.

Med mojim razmišljanjem se Dolf nenadoma zgane. Vendar to ni bil naveden premik. Nekaj je zaslišal sredi vetra in šepnil: »Kleplje!« Napenjam ušesa, a ne razločim drugega kakor šum krvi v glavi in udarce srca v grlu. Odkimam, da ga ne slišim.

Tedaj se Dolf dvigne in pričneva se vzpenjati v hrib. Postaneva in on reče polglasno: »Madona, kakor da pojeta dva!« Zdaj se mi zazdi, da slišim tudi jaz. Toda spet zapoje veter in Dolf odkima. Vzpneva se še nekaj neslišnih korakov. In takrat... V neposredni bližini oprezno zakleplje — Tetrao urogallus. Kleplje vse pogumneje. Mislim, da prav tako bije moje srce. Glas izpred tisočletij, ko še ni bilo glave in rok, ki so ustvarile civilizacijo, glas, ki dokazuje, kako velik je prepad med človekom in živaljo. Zaliva me plima čustev ob verzih velikega soneta.

Pogledam Dolfu in nenadoma razumem, kako dragocen prijatelj mi je sredi veličastja zamaknenosti, ko mi izginja kri z obraza in sem prevzet do smrti. Petelin poje in šele zdaj moj svet zaživi v vseh razsežnostih. Niso sanje, to je pesem iz prakorenin sveta in moja kri sega v pračas velikega črnega obrisa na bližnjem bradatemu macesnu.

Petelin pa kleplje, trlja, poka in brusi z vso toploto, kakor bi hotel premagati mrzel piš vetra. Začneva ga naskakovati. Ni zaprek. Z roko v roki dospeva prav podenj. Dvignem daljnogled. Svoj

živ dan nisem klečal pred nikomer, zdaj me pa slovesnost trenutka sili na kolena. Klobuk z glave pred materjo Namaravo! Veter pa ne dovoli najinemu petelinu, da bi povetil peruti, da bi razprl pahljačo svojega repa. Vidim veliko belo okence na njegovih prsih, modro lesketajoče se oprse in našopirjen vrat, pod kljunom pa bogato peresno brado in nad očesom kot rubin rdečo obrv. Zamaknjen ga gledam zelo dolgo, poln hvaležnosti vetru in hribom in gozdovom in vzhajajočemu soncu.

Tedaj so me zmotili udarci peruti in klokkanje v globeli. To je bilo znamenje, to je bilo vabilo grahaste družice. Še zadnji tlesk kakor pika na koncu stavka, potem pa bobneč ropot petelinovih peruti. V lečah daljnogleda sem zabeležil fantastičen let mogočne ptice.

Kakor da bi se sesul svet... Vrnil sem se in Dolf ob meni. Ne vem, če sem sploh spregovoril, ko sem se usedel nazaj na korenino mogočnega drevesa. Preveč sem bil razburjen, preveč poln brezmejnne lepote. Zdaj razumem, kaj pomeni lovcu dragocena trofeja in nagačen petelin na častnem mestu v lovske sobi.

Dolf pa, kakor da bi me hotel opozoriti na stezo, ki drži v dolino. Začel je pripovedovati o »pohabljeni« divji kuri, ki se je znašla pred njim na lovske stezi. Otožno je vreščala in šepavo poplesavala, ko da bi mu hotela reči, naj jo ujame. Dolf se je v mislih že jezil na lisico, ki dá je pohabila ubogo kuro, ko se mu je zazdelo, da žival na stezi pred njim postaja vse gibčnejša in živahnjejša. Ni je mogel dohiteti, da bi jo vtaknil v nahrbtnik. Končno je pred Dolfom prožno vzletela in mu čez glavo sfrfotala nazaj, od koder je bila speljala lovca. Spustila se je na tla kraj poseke in Dolf je opazil petero kečkov, ki so se izmotali iz listja in pritekli k mamici. Dolfu je ob prizoru zaigralo srce: »Tako je prav, mamika! Le čuvaj svoje malčke!« Z Dolfom pa sva se medtem že spuščala do križišča, kjer sva se bila ločila od Petra in Zepija. Na križišču položena in proti dolini obrnjena veja nama je povedala, da sta se lovca že vrnila in da sta že tudi odšla v dolino. Odrihnila sva tudi midva in kmalu smo bili zopet vsi skupaj na začetni točki pri Kovaču v Spodnjem Javorju. A Diana je bila naklonjena le meni in Dolfu. Drugim je veter prekrizal račune. Več uspeha torej prihodnjiki, ko se bo vreme umirilo!

Lov in lovstvo v Zvezni republiki Nemčiji

Dr. Gerhard Frank, podpredsednik Nemške lovske zveze in vodja nemške delegacije pri CIC
— prevedla Polona Terčelj

Lovstvo v Zvezni republiki Nemčiji je že od nekdaj na visoki ravni in zato so se v tej zelo gosto naseljeni in visoko industrializirani državi do danes ohranili vrstno bogati, zdravi in razmeroma tudi močni staleži divjadi najrazličnejših vrst.

Osnova sedanjega visokega nivoja lova v Zvezni republiki Nemčiji je povezanost lovne pravice z zemljiško posestjo in izvajanje lova v okviru tako imenovanega »revirskega sistema« v zasebnih in skupnih loviščih, za katera je predpisana najmanjša dopustna velikost, ter daljnosežna odgovornost lastnikov lovišč na vseh lovskih področjih.

Lovstvo uravnava zvezni in deželni

zakoni, ki med drugim določajo, da je treba »gojiti« vrstno bogato divjad, ki ji je zagotovljen obstoj, ki je zdrava in je prilagojena zahtevam okolja. »Načelo gojitve« je v zadnjem času trdno zasidrano v lovski zakonodaji.

Kdor se želi ukvarjati z lovom, mora po temeljitem pripravljalnem tečaju, ki traja najmanj eno leto in zajema poleg teorije tudi vsa praktična opravila v lovišču, opraviti obsežen lovski izpit. V Zvezni republiki Nemčiji, ki šteje približno 60 milijonov prebivalcev, ima v tem času dovolilnice za lov 258 000 lovcev. Od tega jih je 221 000 ali 86 % organiziranih v Nemški lovski zvezi. Se-

stava nemških lovcev po poklicih je takale:

gospodinje, ljudje, ki se še šolajo, in upokoјenci	9 %
trgovci in tovarnarji	10 %
delavci	11 %
kmetje	17 %
obrtniki in svobodni poklici	22 %
nameščenci in uradniki	31 %

Nemški lovci so se pri izvajanju lova dolžni ravnati po tradicionalnih načelih »nemške lovske pravičnosti«, ki je zajeta v napisanih in nenapisanih zakonih. Velike etične zadolžitve lovca do narave in divjih živali so

Letni odstrel 32 000 jelenjadi dokazuje, da ima sicer zelo gosto obljudena ZR Nemčija mnogo te divjadi Foto G. Frank

neločljiv sestavni del nemške lov-
ske kulture.

Lov na divjad se tudi pri vrstah, za
katere ni predviden tako imenovani
plan odstrela (vse vrste male divja-
di, razen srnjadi, ki jo Nemci uvršča-
jo k mali divjadi) ravna po velikosti
naravnega prirastka, tako da je vse-
lej in povsod zagotovljen obstoj
osnovnega staleža. Po višini odstrela
je moč sklepati o pomembnosti
divjadi posameznih vrst. Tako je bilo
v Zvezni republiki Nemčiji v lov-
skem letu 1979/80 uplenjeno:

Velika divjad:	približno
jelenjad	32 000
damjaki	11 000
sika jeleni	800
divji prašiči	31 500
gamsi	2 900
mufloni	1 700
divji petelini in ruševci	0

Mala divjad:	približno
srnjad	669 000
poljski zajci	447 000
kunci	536 000
fazani	369 000
poljske jerebice	46 000
kljunači	10 000
divje gosi	1 400
divje race	424 000
golobi grivarji	559 000
lisice	169 000
jazbeci, zlatice, belice, dihurji in podlasice	123 000
rakuni	1 800

V zvezi s tem je poučno pogledati
podatke o tem, kdaj je bil odstrel
male divjadi posameznih vrst naj-
večji. Zajcev so nemški lovci v lov-
skem letu 1971/72 uplenili 1 330 000,
kuncev v lovskem letu 1977/78
1 593 000, fazanov v lovskem letu
1971/72 1 388 000 in jerebic v lov-
skem letu 1969/70 446 000.

Ob sedanjih majhnih odstrelah male
divjadi nekaterih vrst postanejo
očitni tudi nekateri problemi, s ka-
terimi se morajo ukvarjati lovci v
Zvezni republiki Nemčiji. Naglo upa-
danje številčnosti nekaterih vrst,
npr. poljskega zajca, fazana in polj-
ske jerebice, kaže, da je biološko
ravnotežje na obsežnih področjih
Zvezne republike Nemčije iz reda.

Zdaj je glavna naloga nemškega lov-
ca, da ohrani in izboljša življenjske
osnove in možnosti prosto živeče-
mu živalskemu svetu ter se poleg
tega bori zoper vse močnejše »ideo-
logiziranje«, ki prodira tudi v lov-
stvo. Za nazadovanje staležev div-
jadi številnih vrst ni kriv odstrel,
pač pa naglo slabšanje kakovosti

njihovega življenjskega prostora.
Od kod naj kebčki dobe potrebne
beljakovine, če pa žuželke iz dneva
v dan močnejše zastrupljamo? Veči-
na mladih jerebic pogine od lakote.
Kje naj si mlad zajec poišče kritje
v vlažnem in hladnem vremenu, ko
pa so naša polja strojni obdelavi na
ljubo gola in med njimi ni grmovja
ne živih meja (remiz)? Posledice
človekovega gospodarstva morajo
nositi divje živali. Lovci kot čuvarji
narave so zato zdaj dolžni divjadi
pomagati. Lovci zasajajo grmičevje,
zajezujejo potoke in s tem ustvar-
jajo »mokra področja«. Nadalje od-
kupujejo močvirnate predele, da bi
jih obvarovali pred izsuševanjem ter
jih ohranili ruševcu in drugim »dra-
guljem« našega živalstva.

Deželna lovska zveza Bavarske je
prva — njenemu zgledu pa so kma-
lu sledile še druge deželne zveze
— osnovala Družbo za ohranjanje
divje pokrajine, ki naj bi zagotovila
in izboljšala življenjske razmere
prvobitnim živalskim vrstam. V ta
namen naj bi ustrezno uredila pri-
merna zemljišča, na primer nerodo-
vitne površine, močvirja, opuščena
smetišča, kamnolome, mlake v grad-
benih izkopih in podobno. Lovski
upravičenci so v loviščih take po-
vršine dolžni ohraniti tudi v prihod-
nje. Znatne probleme povzroča tudi
naraščajoči nemir zaradi razvijajo-
čega se množičnega turizma ter vse
izrazitejše monokulturne usmeritve
v poljedelstvu in gozdarstvu. Lovci
poskušajo pomagati divjadi tudi v
smislu preprečevanja lovske škod,
s tako imenovanimi mirnimi conami,
kjer divjad najde dovolj hrane, sta-
nišč, prostora za gnezdenje in po-
leganje mladičev ter za počitek.

Skupna lovna površina v Zvezni re-
publiki Nemčiji meri 23,5 milijona
hektarov. Od tega odpade 2,63 mi-

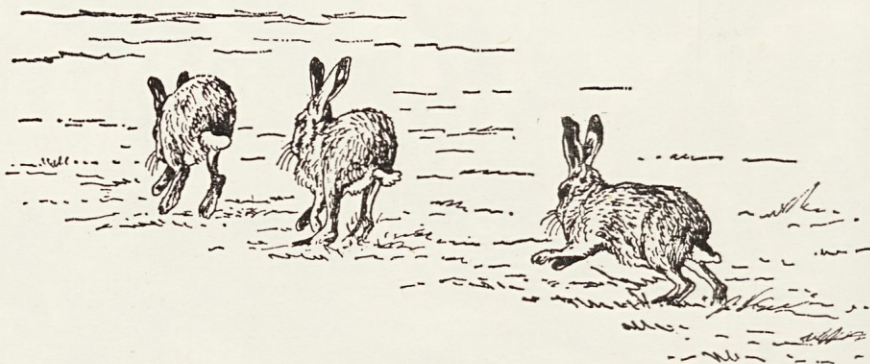
lijona hektarov na državna lovišča
zveze oziroma dežel, 3,99 milijona
hektarov na zasebna lovišča in 17,28
milijona hektarov na tako imenova-
na skupna lovišča. Delež gozdnih
površin je približno 7 145 000 hek-
tarov ali 29 % celotne površine
ZRN, delež obdelovalnih površin
približno 13 milijonov hektarov, od
katerih odpade 57 % na polja in vi-
nograde, 40 % pa na travnike. Delež
iglavcev v gozdovih znaša približno
69,5 %, delež listavcev pa približno
30,5 %.

Navedeni podatki o odstrelu ne za-
jemajo divjadi, ki pogine v promet-
nih nesrečah. V Zvezni republiki
Nemčiji se pripeti na leto približno
200 000 prometnih nesreč, ki jih
zakrivi divjad. V njih umre poprečno
po 50 ljudi, 2000 je pa ranjenih. Ma-
terialno škodo cenijo na 120 milijo-
nov nemških mark (približno mili-
jarda 842 milijonov din). Večina ne-
sreč se pripeti v oktobru in novem-
bru. Nemški lovci so dosegli, da za
preprečevanje nesreč od divjadi na-
meščajo ob cestah zaščitne ograje
in reflektorje (svetlobne ograje).

Steklina je v Zvezni republiki Nem-
čiji problem že kakih 30 let. Vrh-
nec je dosegla v letu 1976, ko je
bilo uradno registriranih 8 634 stek-
lih živali. Lovci si po najboljših mo-
čeh prizadevajo, da bi lisice čim
bolj razredčili in tako prekinili ve-
rigo okuževanja.

Divji lov je v ZR Nemčiji že dolga
leta v znosnih mejah. Najpogostnej-
ši plen so srne, zajci in razna per-
jad, ki jih divji lovci zvečine uple-
nijo iz avtomobilov s strelnim orož-
jem.

V Zvezni republiki Nemčiji lahko
lovijo tudi tujci, če zadostijo vsem
pogojem, določenim z zakonom. Tuj-
ci dobijo za ta namen posebno lov-
sko karto.

Sporazum med ZLD Koper in italijansko lovsko organizacijo iz Trsta

V soboto, 21. marca 1981, je bil v hotelu Maestoso v Lipici podpisan začasni sporazum o ustanovitvi interesne skupnosti za gojitev srnjadi, ki zajema lovišča na obeh straneh italijansko-jugoslovanske meje.

Za obmejne lovske družine iz SR Slovenije (Koper, Dekani, Kozina, Divača, Sežana, Dolce-Komen, Jezero-Komen in Dutovlje) je začasni sporazum podpisal Narcis Družina, predsednik IO ZLD Koper, za italijansko lovsko zvezo iz Trsta (lovišča Milje, Žavle, Gračan, Devin, Bazovica, Repen, Nabrežina, Zgonik, Prosek, Opčine, Gabrovec, Salež in Mavhinje) pa prof. Antonino Zulian, predsednik Deželne lovske zveze Furlanije-Juljske krajine.

Ta sporazum bo veljal vse do takrat, ko bo podpisan sporazum med lovsko organizacijo dežele Furlanije-Juljske krajine, ki predvideva ustanovitev enotne interesne skupnosti za varstvo in gojitev jelenjadi, srnjadi, gamsov in divjih prašičev na celotnem področju italijansko-jugoslovanske državne meje, od tromeje nad Ratečami pa do Koprškega zaliva. To bo predvidoma sredi tega leta.

Kaj predvideva ta sporazum? Podpisniki sporazuma se bodo sporazumeli, da:

- ustanovijo interesno skupnost za varstvo in gojitev že navedene velike divjadi;

- sporazum zajema obmejna lovišča lovskih zvez Trsta, Gorice in Vidma — na italijanski strani, na jugoslovanski pa obmejna lovišča lovskih družin ZLD Gorica, ZLD Koper in ZLD Postojna;

- bodo upravljalci teh lovišč gospodarili z divjadjo enotno po najnovejših spoznanjih lovske stroke in znanosti;

- bodo veliko divjad navedenih vrst odstreljevali s

Bojan Škrk, član predsedstva LZS, pozdravlja predstavnike, ki so podpisali sporazum

krogami iz risanih cevi ustreznih kalibrov;

- bodo gospodarili z divjadjo po gojitvenih smernicah, ki veljajo za lovišča v SR Sloveniji;

- bodo lovne dobe na tem obmejnem italijanskem področju uskladili z lovniimi dobami, ki veljajo v SR Sloveniji.

V imenu Lovske zveze Slovenije je navzoče pozdravil član predsedstva LZS Bojan Škrk, ki je v nagovoru poudaril pomen podpisa tega sporazuma, ki sledi pred leti podpisane mu sporazumu z lovskimi organizacijami avstrijske Koroške. Poudaril je, da se enaki sporazumi pripravljajo tudi z lovskimi organizacijami avstrijske Štajerske in lovskimi organizacijami sosednje Madžarske, kar bo vsekakor prispevalo, da lovstvo na celotnem omenjenem obmejnem področju sprejme enotne gojitvene smernice in lovne dobe, vse s ciljem za boljše varstvo in gojitev divjadi ter gospodarjenje z njo po enotnih in sodobnih merilih. To je pa vsekakor v korist divjadi, ki ne pozna meja, kakor tudi navezavi prijateljskih stikov med lovci z obeh strani državne meje.

Veljko Varičak

Novosti iz LD Laporje

Ena izmed nalog vsake lovske družine je gojitev in varstvo divjadi. Laporski lovci so se

odločili, da bodo lovišče obogatili s fazani in racami mlakaricami. Lani so uredili oboroženo za 300 fazanjih kebčkov, v lovišče pa so vložili tudi 50 mladih mlakaric. Skrb zanje je prevzel častni član LD Franc Jerebinšek, ki je posvetil ves prosti čas svojim varovancem. Ker je Francu uspelo vzgojiti skoraj vse fazančke in račke (poginilo jih je le 18), so mu vsi člani LD Laporje zelo hvaležni.

Preden so fazane izpustili v lovišče, so priredili pogon na lisice in več lovov na potepuške pse in mačke. V lovišču so uredili tudi več krmišč za fazane. Na lanskih skupnih lovih so člani ugotovili, da trud ni bil zaman. Pri gradnji obore in ureditvi lovišča za izpust fazanov je članstvo vložilo mnogo ur svojega dela in finančnih sredstev. Sklenili so, da bodo tudi nadalje držali na kratko lisice, brezpogojno pa odstrelili vsakega potepuškega psa in mačko.

Da bi bilo obveščanje v LD Laporje čim uspešnejše, se je vodstvo LD odločilo izdajati družinsko glasilo LAPORSKI LOVEC. Doslej sta izšli dve številki (junija in novembra 1980). V svojem glasilu objavljajo sprejete sklepe in razne prispevke članov. Tudi nadalje bodo svoje glasilo izdajali priložnostno. K sodelovanju želijo pritegniti tudi sosednje lovske družine.

LD Laporje bo pripravila tudi svojo kroniko, ki jo bodo v glasilu objavljali v nadaljevanjih. To bo zanimivo predvsem za mlajše člane LD in lovske pripravnike. Želijo, da bi s

svojim glasilom čim bolje obveščali članstvo in mu nudili prijetno branje.

Ferdo Ključevšek

Uspela volilna skupščina LD Iga vas

Zbrali so se lovci LD Iga vas in gostje, da pregledajo uspehe in pomanjkljivosti v letu 1980. Pred 30 leti je LD sprejela v upravljanje lovišče brez vsakega lovskega objekta. S prostovoljnim delom članov in dobrim gospodarjenjem je pridobila lovski koči Urško in Pri jami, nato pa še tretjo Pri Babni polici. Tu ima v najemu opuščen hlev, last kmetijske zadruge Cerknica. Zgradba je preurejena za lovske potrebe. V lovišču je več velikih in nekaj manjših krmišč za zimsko krmljenje jelenjadi in srnjadi, prav tako visokih prež (odprtih in zaprtih) ter tudi medvedje mrhovišče. LD čisti in gnoji okoli 14 ha planinskih travnikov-lazov, da bi divjad imela dovolj sočne paše in bi zato manj pritiskala na kmetijske površine v Loški dolini.

LD ima za košnjo motorno kosilnico in traktor s priključki za grabljenje sena, za oranje in trosenje umetnega gnojila, ki ga letno nabavi od 10 do 15 ton.

Za zimsko prehrano divjadi ima seno, ki ga dovolj pridelava sama na 14 ha planinskih travnikov, dokupi pa 6 do 8 ton divjega kostanja, želoda in korne. Dolga in mrzla zima

1980/81 je zahtevala dodatno nabavo hrane.

Za vse to je potrebno mnogo ur dela vseh članov, zlasti mlajših.

Osrednja razprava se je sukala o lovu v letu 1980. Odstrel jelenjadi je bil stoo odstoten. Lovci so z odstrelom v prvi vrsti izločevali slabotnejše živali. Tudi starostna sestava odstreljenih živali je bila ustrezna; namesto starejših je padlo nekaj več telet. Bilo je tudi nekaj kritike, ker so se nekateri le prehitro odločili za odstrel, ne da bi pred strelom žival dovolj dobro ocenili.

Zanimivo je, da je bila poprečna telesna teža v letu 1980 odstreljene jelenjadi nekoliko večja kakor v letu 1979. V letu 1979 — 60 kg, v letu 1980 — 60,9 kg! Morda so k temu res pripomogle izboljšane življenjske možnosti v notranjskih gozdovih.

Ne gre pa tudi prezreti, da so v letu 1980 volkovi terjali večji davek in požrli zlasti slabotno in bolno divjad. Volkovi so v zadnjih letih postali zopet naša stalna divjad, zopet so pri nas tudi v poletnih mesecih. Seveda se jim pozimi pridružijo »sorodniki« iz Like in Gorskega kotarja. Takrat je pa klanje divjadi, ne le selekcija! V zadnjih dveh mesecih leta 1980 so v lovišču našli ostanke 6 jelenjadi. Člani LD pa niso še v celoti ugotovili, koliko žrtev je bilo v prvih mesecih leta 1981. Vsekakor veliko več kakor lani!

Na območju notranjske zveze lovskih družin je bil v letu 1980 dovoljen odstrel 4 volkov, vendar je bil uplenjen le eden — v lovišču LD Iga vas. Sicer se pa v lovišču skozi vse leto pojavljata krdeli po 3 do 6 volkov.

Odstrel srnjadi je bil izvršen 85 %. Skoraj nerazumljivo je, da je bilo tako rekoč ob navzočnosti velikega selektorja volka odstreljenih kar 19 gumbarjev. V zadnjih petih letih je bil, upoštevajoč celotno površino lovišča, odstrel 3,7 srnjadi na 100 ha oziroma 5 srnjadi na 100 ha gozdne površine. Poprečna telesna teža uplenjene srnjadi je bila razmeroma majhna — le 12,8 kg. V letu 1980 je bil v lovišču uplenjen močan medved, katerega kožuh je na lovski razstavi v Ljubljani zavzel 12. mesto.

Divji prašiči so v lovišču bolj prehodna kakor stalna divjad. V letu 1980 so odstrelili le 2 divja prašiča.

Precej se je zmanjšal stalež lisic in vedno manj je divjih (poljskih) zajcev.

Na zasedanju skupščine so nadalje izrazili zaskrbljenost zaradi nezadržnega približevanja stekline. V notranjskih gozdovih so namreč poleg lisic, jazbecov, kun, še velike zveri volk, medved, ris. Zato bi steklina na Notranjskem kakor tudi na Kočevskem prinesla še dodatne nevarnosti. Zato je LD sprejela sklep o še učinkovitejšem odstrelu lisic, potepuških psov in klatečih se mačk. Vsakega uplenitelja bo LD za odstreljeno lisico nagradila s 500 din. LD bo še nadalje vsako uplenjeno divjad z znaki bolezni poslala na pregled Inštitutu za zoohigieno in patologijo divjih živali v Ljubljano.

Skupščina LD je sprejela tudi načrt dela za leto 1981 in izvedla volitve novega vodstva. Dosedanjemu vodstvu je izrazila priznanje in zahvalo za uspešno gospodarjenje v pretekli mandatni dobi.

Franjo Bavec

LD Oplotnica ureja remize in se bori proti steklini

Lovska družina Oplotnica gospodari z loviščem, ki leži na južnih obronkih Pohorja. Lovišče je veliko 3871 ha, v katerem prevladujejo hriboviti predeli, le nekaj je nižinskega sveta. V lovišču je remiznih površin le okoli 1,5 ha.

Leta 1979 je LD odkupila starejšo domačijo in jo preuredila v prijetno lovsko hišo. V njej je sedaj dovolj prosora za nemoteno sestankovanje in družabna srečanja. Okolica hiše je izredno lepa in zelo primerna za prirejanje letnih lovskih prireditev.

Že vrsto let opažajo pospešeno upadanje male divjadi (predvsem fazanov). Število fazanov v lovišču je zelo skromno, čeprav vsako leto vložijo v lovišče 200 do 300 fazanzjih kebkov. Vsako leto znova ugotavljajo neuspeh. Letos bodo poleg dveh že urejenih remiz uredili še eno, ki bo še posebej primerna za fazane.

Tudi to lovišče je že zajela silvatična steklina. LD Oplotnica se ji je z vsemi silami postavila po robu. Na področju veterinarsko postajo v Slovenski Bistrici so člani LD Oplotnica poslali v pregled že prek 50 odstreljenih lisic. Veliko lisic, poginulih in že razpadlih, pa so uplenitelji zažgali ali zakopali 1 m v zemljo. V zimi 1980/81 so iz lovišča odstranili skupno prek 70 lisic in s tem znatno zmanjšali stalež te divjadi, kar je eden izmed pogojev proti širjenju te nevarne bolezni.

N. N.

Malomarnost in spremni podatki

Zgodilo s je v okuženem lovišču s steklino v začetku tega leta na skupnem lovu na divje prašiče in lisice. Eden izmed lovecev na stojišču je ustrelil lisico in jo po lovu hotel pobrati, rekoč: »Saj imam rokavice!« Res jih je imel, vendar čisto navadne — volnene! Ko sem ga vprašal, kam bo lisico dal, ni znal odgovoriti. Sicer pa plastične vreče sploh ni imel, v katero bi dal žival in bi bila na ta način nevarnost pred okužbo izključena. Tak odnos ne vodi nikamor!

Poleg tega se pojavlja še druga velika pomanjkljivost, pri pošiljanju trupel na laboratorijski pregled. Nekateri lovci pošiljki sploh ne priložijo spremnega dopisa, ali pa je

le-ta pomanjkljiv. Tako veterinarji, ki trupla pregledujejo, naletijo na trupla brez spremnih podatkov, od kod je truplo, kje je bila žival uplenjena ali najdena itd. Nujno je, da vsak pošiljatelj opremi pošiljko s spremnim dopisom (ali vse podatke navede na nekoliko večji karton, pritrjen na pošiljko), ki naj vsebuje: datum in kraj odstrela ali najdbe živali, ali je poslana žival prišla v stik z domačo živaljo, naslov uplenitelja (po možnosti s telefonsko številko) in datum, kdaj je bila žival poslana v preiskavo. Bolje kak podatek več kakor manj!

M. M.

Skupščina Lovske zveze Slovenije se zahvaljuje

V Lovcu, št. 2/81, na straneh 68 in 69, in v št. 3/81, na strani 96, smo objavili lovske družine in druge lovske organizacije, ki so darovale uplenjeno divjad ali prispevale v denarju za razstavo »Narava — divjad — lovstvo, Ljubljana 1980«.

Organizacijski odbor razstave pa nas je obvestil, da sta uplenjeno divjad v ta namen darovali tudi **Lovska družina Viličina** iz ZLD Maribor (srno — 17 kg) in **Lovska družina Stara Fužina** iz ZLD Gorenjske (gamsa — 15 kg).

Uredništvo

Skupina članov LD Oplotnica — odmor med delom pri urejanju remize

Namesto venca — prispevek za znanstveno-raziskovalno delo v lovstvu

Dne 24. feb. 1981 je nenadoma preminil Janez Nedog, generalni direktor INEX ADRIA AVIOPROMET, ki je bil velik prijatelj križevskih lovcev. Lovska družina Križevci pri Ljutomeru je na letni konferenci svoje skupščine, 1. marca 1981, počastila pokojnikov spomin z enominutnim molkom in sprejela sklep, da namesto venca na njegov grob prispeva 1000 din Lovski zvezi Slovenije za znanstveno-raziskovalno dejavnost.

J. P.

Franc Kogoj

Jakob Porta

Franc Mandelc

Jubilanti

Franc Kogoj — šestdesetletnik

Svoj jubilej je praznoval 14. novembra 1980. Rojen je bil v vasi Grgar in je svojo mladost preživel doma kot gradbeni delavec v Gorici.

V partizane je stopil leta 1943, in sicer v Goriško brigado, ki se je še istega leta priključila Gradnikovi brigadi. V jeseni leta 1944 je prevzel dolžnost vodje obveščevalnega centra 31. divizije. Ko se je v Žireh formiral jurišni bataljon 31. divizije, se mu je kot prostovoljec priključil tudi Franc, ki je bil imenovan za komandirja čete. V tem bataljonu je bil njegov soborec tudi pisatelj Tone Svetina. Po mnogih težkih bojih in slavnih zmagah jurišnega bataljona je odšel v oficirsko šolo v Metliki. Vrnil se je kot podporočnik in postal komandant 2. bataljona 16. udarne brigade Janka Premrla-Vojka. Demobiliziran je bil poleti 1946. Sedaj ima čin majorja JLA. Upokojen je bil kot obratovodja mehanične delavnice transportnega podjetja Gorjanci.

Član upravnega odbora naše LD je nepretrgoma že od leta

1957, torej 23 let. Ves ta čas je imel odgovorne lovske funkcije: 7 let je bil kinolog, 14 let gospodar, 1 leto starešina in sedaj je spet gospodar. Medtem je bil tudi 4 leta član komisije za gojitev divjadi pri novomeški zvezi.

Tovariš Kogoj je ves povojni čas prizadevno deloval tudi na več področjih našega družbenega razvoja oz. v družbenopolitičnih organizacijah. Tudi v njih je imel številne odgovorne funkcije in več jih ima še danes.

Vse naloge, tako v lovstvu kakor v družbenopolitičnih organizacijah, je vedno izvrševal vestno in dosledno. Počitka si ne privoščijo še sedaj. O njegovih zaslugah priča šest medvojnih in povojnih državnih odlikovanj. Lovska zveza Slovenije pa ga je odlikovala z znakom za zasluge in z redom III. stopnje. In Kinološka zveza Slovenije mu je podelila srebrni znak za kinološke zasluge.

Njegovi sodelavci mu ob jubileju izrekamo svoje spoštovanje in iskrene čestitke, z željo na še veliko zdravih let in mnogo lepih lovskih doživetij.

LD Toplice — I. Š.

Jakob Porta — osemdesetletnik (13. 2. 1981)

Komaj dvajset let mu je bilo, ko je po naključju prišel v naše kraje in sprejel prvo službo, najprej na orožniški postaji v Senožečah, kmalu zatem pa je tu postal vodja zaporov. Za poštenega mladeniča, ki mu je zibelka tekla v idilični gorati pokrajini Bel-

luno v severni Italiji, je bila to velika sprememba. Mladi Porta se je znašel med ljudmi našega kraja, tujimi po govorici in običajih. Prisluhnil je utripu takratnega časa in vse bolj spoznaval naše ljudi. Krog prijateljev in znancev, ki so ga cenili, občudovali in imeli radi, se je neprestano širil. Pri opravljanju svojega poklica je od prvega trenutka dalje pozorno spremljal dogajanja na tem zasedenem ozemlju naše ožje domovine. Namesto ukrepov, ki mu jih je narekoval poklic, je mladi Porta usmeril vse svoje sile v pomoč in zaščito našega človeka. Po značaju miren in prijetne zunanosti je na svojih pohodih občudoval našo naravo. Kmalu ga srečamo v vrstah zelene bratovščine, razigranega, polnega humora in prijetne lovske latinščine, ki jo je znal in jo še vedno zna tako prijetno posredovati predvsem mladim lovcom. Vsa srečanja z njim ob ognju po skupnih lovih so bila za nas vedno lepa in nepozabna doživetja.

Tudi v najtežjih trenutkih, ko se je odločala usoda našega naroda, je Porta stal ob strani naših ljudi in se med prvimi vključil med borce za svobodo. Veliko je ohranjenih potrtil, katerim našim enotam je izročal avtomatsko in drugo orožje. Za svoje sodelovanje v naši NOB je prejel medaljo zaslug za narod.

V LD Senožeče je po vojni prizadevno deloval v upravnem odboru nepretrgoma 28 let (1945—73), je soustanovitelj naše LD, odlikovan z znakom za lovske zasluge, častni član LD od leta 1976.

Sodeloval je tudi v komisiji za ocenjevanje škode od divjadi pri LD Senožeče in kar 25 let (1945—70) opravljal dolžnosti lovskega čuvaja.

Prav tak, kakor ga imamo v prijetnem spominu že mnogo let, se nam predstavlja ob tem zavidljivem življenjskem jubileju. Še vedno je čil in zdrav, poln prijetnega humora, iz katerega žari topla človeška kulturnost.

Ob njegovem velikem osebnem prazniku naj mu zašumi jo v pozdrav gozdovi Loze, bori na Gaberku in breze na Ošivniku! Mi pa mu kličemo: še na mnoga zdrava in čila leta v zeleni bratovščini!

Tone Sotlar

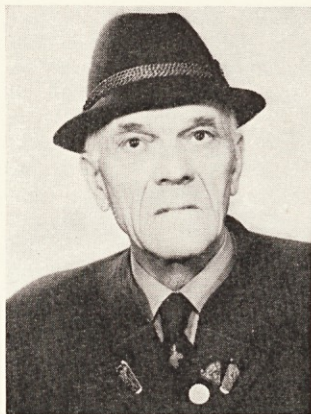
Franc Mandelc — sedemdesetletnik

Rojen je bil 17. 9. 1910 na Bledu, kot sin poklicnega lovca in ribiča. V lovske vrste se je vključil že pred vojno in z očetom prebil marsikatero uro v lovišču.

Po vojni ga najdemo med ustanovitelji LD Bled. Član njenega upravnega odbora je bil vseskozi do leta 1975, medtem 10 let gospodar (1950—60) in 15 let kinolog (1950—75). Od leta 1947 do 1949 je bil odbornik Okrajnega lovskega sveta na Jesenicah in od leta 1950 do 1955 odbornik Lovske podzveze v Radovljici.

Leta 1950 je organiziral in vodil dvodnevni kinološki tečaj v Ribnem pri Bledu ter na njem tudi predaval. Tečaja se je udeležilo 39 lovcev s področja Gorenjske, ki so prvič

Karel Rajer

nekaj več slišali o poslovlju in lovstvu sploh.

Leta 1951 je pripravil prvo tekmo psov goničev po osvoboditvi in sicer v znani Rebri, v lovišču LD Stol-Žirovnica. Organiziral je tudi marsikatero delovno akcijo pri gradnji lovskih koč, visokih prež in drugih naprav v lovišču.

LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge, KZS pa s srebrnim znakom za kinološke zasluge.

Jubilant je tudi vodilni član gasilskega društva in član kulturnega društva na Bledu ter vodi folklorno skupino tega društva.

Iskreno mu čestitamo k jubileju in želimo, da bi še dolgo zdrav in zadovoljen deloval v lovskih vrstah.

Lovci in kinologi LD Bled

Karel Rajer je 2. 11. 1980 praznoval 70-letnico svojega rojstva. Že v letu 1939 je stopil v lovske vrste. Zaradi njegove doslednosti, natančnosti in delavnosti ga zelo cenimo in spoštujemo. Vselej se zavzema za varstvo in gojitev divjadi ter za lovsko pravičnost. Zna svetovati in rad pomaga. Skupno je bil 8 let član uprav. odbora LD, medtem 2 leti gospodar (1958—59) in 6 let blagajnik (1964—69). Štiri leta (1960—63) je bil tudi predsednik nadzor. odbora LD. Pri izvrševanju številnih nalog je dokazoval svojo neutrudnost in idealizem.

Njegova dejavnost pa je segla tudi izven lovske družine: 3 leta je deloval v upravnem odboru področne zveze Krško

kot referent za lovski turizem.

LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge, LD Krško pa se mu je oddolžila s spominsko diplomom. Izročili so mu jo lansko leto na Dan republike v »Lovskem domu Jožeta Jurečiča« na Trški gori, v domu, za katerega je Karlo veliko prispeval in delal.

Dragi Karlo, prek našega lovskega glasila ti izrekamo svoje spoštovanje in zahvalo za tvoje delo, k tvoji napredni lovski miselnosti, ki jo že skoraj 4 desetletja dokazuješ v lovski praksi. Še veliko let zdravja in zadovoljstva v naši lepi naravi ter lovski — dober pogled ti iskreno želijo

krški lovci — B. S.

Lovski oprtnik

Z več posluha večji uspeh

V ravninskih predelih Slovenije, kjer so možnosti za čim večjo pridelavo hrane in čim hitrejšo obdelavo kmetijskih površin, se zelo hitro krči življenjski prostor mali divjadi. Najbolj znana divjad ravninskih oziroma nižinskih lovišč so fazan, poljski zajec in poljska jerebica. Število te divjadi je na splošno povsod zelo upadlo.

Razdrobljene majhne kmetije so — brez raznih agro-kemičnih in -tehničnih sredstev — nudile idealne možnosti za obstoj in razpored male divjadi. Sedaj takih kmetij skoraj ni več. Na njih je mladih, delazmožnih vedno manj. Ostareli gospodarji pa obdelujejo le toliko, kolikor zmorejo. Veliko njivskih površin je neobdelanih. Prav v takšnih primerih pa bi morale nastopiti lovske družine, vzeti v najem čim več opuščene zemlje, jo obdelati, posejati ali zasaditi in na ta način izboljšati razmere za obstoj divjadi.

Medtem pa čas beži in male divjadi je iz leta v leto manj. V lovišču LD Središče ob Dra-

vi smo v letu 1974 odstrelili 58 % manj fazanov kakor 10 let nazaj — leta 1964 in zajcev smo leta 1974 odstrelili 52,8 % manj kakor leta 1964. Skoraj enako razliko v tem časovnem presledku kažejo tudi staleži, tako fazana kakor zajca. Ob tem je treba še poudariti, da v letu 1964 ni bilo še nikakega vlaganja in umetne gojitve, kakor deset let kasneje — v letu 1974. Nasprotno: v letu 1964 smo zajce še tudi (žive) odlavljali in jih pošiljali v druge države za razplod!

Razmere so se naglo slabšale. Mislili smo, da bomo zadevo rešili z vlaganjem divjadi. Ali pa smo naredili kaj za izboljšanje življenjskih možnosti za divjad? Po loviščih smo postavili »kurnike«, okolje je pa ostalo enako oziroma postalo slabše.

Problem je tu, ki ga ni mogoče rešiti čez noč. Tudi lovci sami ga ne bomo! Potrebna je širša pomoč in sodelovanje vseh uporabnikov okolja oziroma narave!

Z izpuščanjem fazanov iz umetne reje v naravo smo delali medvedjo uslugo staležu (divjih) fazanov v lovišču, tistih, ki so se izlegli in dorasli v lovišču. Z umetno zrejenimi smo okužili še majhne staleže v naravi. Ko smo jeseni začeli z lovom in nudili odstrel tudi inozemskim gostom, so se dvigali zlasti fazani iz narave, umetno zrejeni in spuščeni v lovišče pa so bežali po tleh. Na »pešaka« pa strel ni dovoljen. Tako je padel »cvet« lovišča. Ostale so predvsem fazanke iz umetne reje, ki so slabe nesnice in še slabše, neizkušene vodnice naraščaja. Da ne govorimo o tem, kako take fazanke tudi pri valjenju niso »trdne«.

Zato je še kako važno, da čuvamo sleherno peró, zraslo v lovišču, ki ni iz umetne reje! Pri tem bomo uspeli, če bomo manj z lovi vznemirjali lovišče, če bomo urejali remize ob robovih polj, ob poteh, melioracijskih jarkih, potokih itd. Pri tem ne bi smeli pozabiti na razno plodonosno grmičevje, ki bi poleg kritja nudilo tudi hrano.

Veliko škode naredijo tudi srake in vrane, ki so se prekomerno razmnožile. Puška je zanje preslabo »zdravilo«,

endar, če drugega ni, je »dobra« tudi ta. Vsake srake in vrane manj pomeni korist za lovišče! V lovskih družinah je treba spodbujati lov na te škodljivce. Srake in vrane so divjad, članstvo lovskih družin pa tako številno! Če ne gre drugače, je treba lovčcem, ki dokažejo, da so čez leto uplenili največ srak in vran, nuditi tudi nagrado. Pri tem seveda ne smemo pozabiti, da sta poljska in črna vrana zaščiteni, prav tako navadna kavka in lešnikar.

S takimi ukrepi bomo ohranili malo divjad. Toda računati s takimi staleži, kakor so bili še pred desetletjem, ne bomo mogli več!

Največji vpliv na upadanje staležev male divjadi imajo monokulture in podnebne razmere (klima). Toda z ureditvijo novih polj v večkilometrskem pasu ob Dravi bo prišlo še do dodatnih velikih sprememb v tem življenjskem prostoru male divjadi. Praksa nam kaže, kaj je nastalo z gradnjo Hidroelektrarne SD 2 in Hidroelektrarne Varaždin.

S krčenjem obdravnih predelov smo in bomo še izgubili velike predele oziroma možnosti za gojitev divjadi, v prvi vrsti male divjadi.

Lovci naj bi o zadevi končno resno razmišljali in stopili v stik s kmetijskimi in gozdarskimi organizacijami ter se dogovorili, katere nezanimive parcele naj bi prepustili lovskim družinam in divjadi (gramoznice, površine s tanko plastjo zemlje ipd.). Dejstvo je pa tudi, da se lovske družine premalo vključujejo v prostorsko planiranje na nivoju krajevnih skupnosti in občin. Ne pokliče jih nihče, same se pa ne zmenijo, čeprav imajo možnost po zakonu.

Problem se bo pokazal tudi pri melioracijah in komasacijah. Zamočvirjena tla, ki jih v Sloveniji razmeroma ni veliko, bi morali zaščititi. S tem bi dosegli, da obdržimo belo štokrlo, razne čaplje itd. Pri komasacijah bodo »zradirali« še tistih nekaj grmišč živih mej, ki so dajale zadnje zatočišče divjadi in pticam pevkam.

Spet smo tu lovci, da se vključimo v delo, v akcijo, čeprav dostikrat na gluha ušesa! Mnenja sem, da se slovensko lovstvo premalo čeda res-

nosti položaja in da se premalo vključuje v razreševanje teh problemov. Lovska zveza Slovenije, zveze lovskih dru-
žin in lovskogojitvena območ-
ja naj bi nudile več pomoči
lovskim družinam! Navsezad-
nje smo lovci poklicani in od-
govorni, da vodimo svoje or-
ganizacije v duhu socialistič-
nih načel v korist žive in
nežive narave.

Franč Krnjak,
LD Središče ob Dravi

Nekaj o prehrani divjega petelina in jereba

Znano je, da je gozdnih kur,
predvsem divjega petelina,
vedno manj. Ne samo pri nas
v Sloveniji, temveč tudi v
deželah, kjer so se od nekdaj
ponašali z velikim številom te
divjadi. Kolikor sedaj vemo, je
vzrokov za to več in imajo,
če delujejo hkrati, še toliko
usodnejše posledice. Najbrž
je tudi res, da imajo posa-
mezni vzroki v raznih krajih
večji ali manjši vpliv na gozd-
ne kure. Kjer je npr. močno
razvit turizem, je morda to
pomembnejše kakor delo v
gozdu.

L. 1972 smo v anketi o div-
jem petelinu vprašali naše
lovške družine med drugim
tudi za mnenje o vzrokih zgi-
nevanja divjega petelina. Od-
govori so bili dokaj različni,
prevladovali pa so: Nemir, tu-
rizem, »roparice«. O prehran-
benih razmerah ni nihče go-
voril. Vendar najdemo v lite-
raturi, tudi v našem Lovcu,
beležke o tem. Tako smo lah-
ko brali, da pomanjkanje bo-

Foto V. Pleničar

Rana

Drevo se je ozrlo
navzdol in tanko grlo
mu je zadrnil krč.

Videlo je svoje telo,
gladko in vitko
in široke svoje roke.

Globoko spodaj,
niže od svojega naročja,
so mu iz rane v obliki srca
polzele solze...

Nekdo je vrezal tja
ostanek svojega srca...

Jože Praprotnik

rovnic vpliva na prehrano div-
jega petelina. Tudi v sosednji
Avstriji nekateri menijo, da se
je z izgradnjo gozdnih cest
povečal naval nabiralcev ja-
god, borovnic, brusnic in ma-
lin. S tem se je zmanjšala pre-
hrambena osnova gozdnih kur,
kar naj bi prispevalo k nji-
hovemu zginevanju.

Ko govorimo o pomanjkanju
hrane, nehote pomislimo naj-
prej na najhujše obdobje,
zimo. Kako je s tem pri gozd-
nih kurah, posebej pri divjem

petelinu? Znano je, da so
kebčki prve dni po izvalitvi ve-
zani izključno na hrano žival-
skega izvora in da le postop-
oma prehajajo na rastlinsko
hrano. Ko nastopijo nižje tem-
perature, se gozdne kure
usmerijo na rastlinsko hrano.
To je tudi razumljivo, saj je
drobcene favne vedno manj
ali pa je že popolnoma izgi-
nila. Delno je poginila, delno
se je zavlekla v skrivališča,
kjer bo prezimila.

Ob uvidevnosti preparatorja v

Tolminu, Borisa Komaca, ki
mi je prepustil nekaj golš in
želodcev divjega petelina,
sem pregledal njihovo vsebi-
no. V golši petelina, ki so ga
uplenili v Trenti okrog 25. ma-
ja, je bilo izključno bukovno
popje. Vsečina je tehtala 90 g.
Petelin z Matajurja je imel
v golši prav tako le bukovno
popje. Vsečina je tehtala 50 g,
kar je sorazmerno malo. Oba
pa je prekosil petelin iz Bohi-
nja. V golši je imel bukovno
popje in jelove vršičke. Zani-
mivo je, da je vsečina v golši
ležala v dveh plasteh. V spod-
nji je bilo bukovno popje, v
zgornji pa jelovi vršički. Kakor
voda in olje. Očitno je petelin
najprej brstil na bukvi, nato
pa na jelki. Vsečina je tehtala
190 g! Neki drugi petelin, prav
tako iz Bohinja, je imel golšo
težko 300 g, vsečina — bu-
kovo popje — pa je tehtala
260 g.

V nemški literaturi najdemo
podatke, da divji petelin po-
seben rad brsti borove iglice
oz. vršičke. Zgleda, da je zim-
ska prehrana odvisna od dre-
vesnih vrst, ki se nahajajo
v življenjskem okolju divjega
petelina. Castroviejo, iz Špa-
nije, navaja za divjega peteli-
na iz Kantabrijskega gorstva
(Cordillera cantabrica), da je
tam bodika (*Ilex aquifolium*)
tista rastlinska vrsta, ki pete-
linu omogoča prehrano pozi-
mi, da preživi. Golše, ki jih
je preiskal, so bile polne list-
ja in popja tega zimzelenega
drevesca. Petelin v prehrani
torej ni vezan povsod na isto
drevesno vrsto. Zanimivo bi
bilo preiskati golše divjih pe-
telinov s Pohorja ali Koroške,
kjer prevladujejo iglavci, pred-

V APRILU zakon dovoljuje lov na vso nezaščiten divjad (lisica, pižmovka, siva vrana, sraka, šoja) ter na tu navedeno in prikazano divjad. Če je seveda odstrel planiran in lovška organizacija (LD, ZLD, LZS, OZD) s svojim sklepom lovne dobe na kako divjad ni skrajšala oziroma lova ni povsem zabranila.

medved

Na okuženem in neposredno ogroženem območju s stek-
lino je dovoljeno odstreljevati v neomejenem številu
zveri vseh vrst.

divji prašič

Pozor, vodeča svinja je zaščiten!

11. IV. vzide ob 5.23, zaide ob 18.43
26. IV. vzide ob 4.57, zaide ob 19.03

= 4. IV.,

= 11. IV.,

= 19. IV.,

= 27. IV.

vsem jelka in smreka. Kakšna je tam zimska hrana divjega petelina?

Ne glede na vse to lahko sklepamo nekaj: Divji petelin pozimi ne trpi lakote. Če si napolni golšo do vrha s popjem, ki ga nikoli ne manjka, ne more biti lačen. Zato krmljenje gozdnih kur, čeprav ne dvomim, da bi obiskovale krmišča z ustrezno ponudeno hrano, ni potrebno. Tudi menim, da hrana ne more biti vzrok za zginevanje gozdnih kur, ker praktično do pomanj-

kanja hrane zanje ne more priti.

Podobno velja tudi za gozdnega jereba. V različnih časih uplenjeni jerebi so imeli v golši izrazito »sezonsko« hrano. V začetku septembra uplenjen jereb je imel pretežno maline. Že na zunaj je bila golša ržnate barve in ko sem jo odprl, je pridišalo iz nje kot najboljši malinovec. V oktobru uplenjen jereb je imel golšo polno jagod črnega bezga. Sploh kaže, da so jagode črnega bezga jeseni zelo priljubljena jerebja

hrana. Zato je treba bezgovje povsod v gozdu ohranjovati in mu dati polno svetlobo, kajti v senci preneha cveteti in roditi ter postopoma odmre. Dogovor z gozdarji lahko tu veliko pripomore.

Ko listje odpade in so gozdni sadeži že redkejši, se gozdni jereb pri nas usmeri na mačice leske. Leska oblikuje moške cvetove že jeseni. Ti so glavna jerebja hrana pozimi. V severnih krajih, kjer leske ni, pa jo pozimi nadomeščata breza in jelša s svojimi mači-

cam. Pri nas je leske dovolj in zato tudi jerebu pozimi ne primanjkuje hrane. Pred leti sem uplenil jereba konec oktobra. V golši je imel poleg dveh šipkov same leskove mačice. Nadmorska višina kraja uplenitve je bila približno 800 m.

Zato je skrb za ohranitev naravnega okolja zelo pomembna, ali kjer je s človekovimi posegi pokvarjeno, še bolj skrb za njegovo izboljšanje.

Vitimir Mikuletič

Značke lovskih organizacij XXIV.

Nadaljevanje iz letnika LXIII (1980)

228. **LD Tabor-Erzelj** je za svojo 34-letnico, ob razvitju svojega prapora leta 1980, izdala značko v bronasti srebrni in zlati izvedbi, v skupni nakladi 1600. — 229. **LD Storžič** je svojo značko izdala v letu 1976, za svojo 30-letnico, v treh izvedbah: bronasti, srebrni in zlati. V prodaji je bila samo značka v bronasti varianti, drugi dve so podelili članom svoje LD. — 230. **LD Rakovnik** je izdala aluminijasto značko z zeleno pobarvanim ozadjem. — 231. **LD Šenčur** je izdala svojo značko v treh izvedbah: zlati, srebrni in bronasti. Značko je izdelal Rebernik iz Šenčurja. — 232. **Kočevske lovskogojitveno območje** je leta 1979 izdalo značko, na kateri je upodobljena glava risa. Značko je izdelal IKOM, Zagreb. — 233. **LD Prestranek** je svojo značko izdala v letu 1980 in sicer: 3000 izvodov v srebrni in bronasti izvedbi ter 500 serij v bronasti, srebrni in zlati izvedbi. Ozadje značke simbolizira vrh lovišča — Sv. Trojico, v ospredju pa je medved, ki je stalen obiskovalec lovišča. Osnutek značke je naredil Zmago Zele, izdelal pa jo je graver Antonaz, Koper. — 234. **LD Voličina** je za svojo 35-letnico izdala 2400 izvodov značke v zlati, srebrni in bronasti izvedbi. Osnutek je LD naročila pri Ivanu Patafti v Varaždinu, ki je značko tudi izdelal. — 235. **LD Pugled** je za svojo 30. obletnico ustanovitve, leta 1976, izdala aluminijasto in bakreno patinirano značko. — 236. **LD Jezersko** je leta 1979, ob otvoritvi lovske kočice na Staniču in razvitju lovskega prapora, izdala 1000 serij svoje značke v zlati, srebrni in bronasti izvedbi. Na znački je simbol ruševca, v ozadju pa Makekova Kočna (gora). Kot zanimivost naj navedemo, da je še leta 1903 pošta na Jezerskem imela v svojem poštnem žigu — ruševca. — 237. **LD Strojna** je značko izdala za svojo 25-letnico. Aluminijasta značka je pozlačena, s pobarvanim belim robom in zelenim ozadjem. — 238. **LD Šmartno pri Litiji** je izdala ob svoji 25-letnici, leta 1979, značko v patiniranem bakru. V nakladi 2000; vsi člani LD so pa dobili to značko pozlačeno. Rog je na znački upodobljen zato, ker je LD Šmartno med prvimi lov. družinami v Sloveniji, ki ima skupino rogistov (npr. nastop pri otvoritvi 2. slovenske lovske razstave v Ljubljani). Na znački je upodobljen tudi grad Bogenšperk, središče lovišča in tudi središče Valvasorjevega ustvarjanja. Avtor osnutka je Dane Namestnik, značko je pa izdelal Delovni varstveni zavod Ponikve. (To je druga značka te LD. Prva je bila z upodobljeno srnjakovo glavo. Po osnutku prve je graver izdelal značke več lov. družinam. LD Šmartno ni hotela v spor, pač pa si je omislila novo, drugo značko.) — 239. **LD Pšata** je to značko izdala ob 20-letnici svojega obstoja, leta 1968, samo v 50 primerkih. Vsak član LD je prejel 1 primerek. Velikost značke je 3,8 cm × 2,8 cm (na sliki nekoliko povečana), v celoti emajlirana v 7 barvah: modra (nebo),

temno zelena (gozd), svetlo zelena (travniki), rdeča, modra, bela, rjava (fazani v naravnih barvah). — LD Pšata je ob 30-letnici svojega obstoja, leta 1978, ponovno izdala to značko, vendar nekoliko manjše velikosti in z dodatnim napisom »30 let«. Izdelana je bila le v 60 primerkih, zopet samo za člane LD Pšate. Obe znački sta bili izdelani v izdelovalnici značk »Dana Štim« v Ljubljani. — Predhodnica LD Pšate je bila LD Šentjakob, ustanovljena leta 1946. LD Pšata je nastala leta 1948, z združitvijo lov. družin in lovišč: Šentjakob, Ihan, Črnuče — delno in Domžale — delno.

R. Č.

Steklina na Cerkljanskem, občina Idrija

Steklina je prišla v lovišče LD Porezen-Cerkno iz strani, od koder smo jo pričakovali. Na severovzhodu naše lovišče meji na lovišče LD Sorica (območje občine Škofja Loka). Utegnilo pa bi se tudi zgoditi, da bi prišla k nam čez severno ali zahodno mejo lovišča, to je z območja občine Tolmin, prek lovišč LD Podbrdo in LD Otavnik.

Proti koncu leta 1980 se je pojavila stekla lisica v lovišču Lov. družine Sorica (občina Škofja Loka). Ni minilo dolgo, ko je 23. decembra 1980 Srečko Čufer v vasi Trebenče pri kmetiji Gradišče pokončal steklo lisico.

Takole je pripovedoval:

»Okoli druge ure popoldne sem skozi kuhinjsko okno zagledal nekaj nenavadnega. Na vrtu se je lisica igrala z živo kokošjo. Takoj sem pomislil, če je v bližini kak lovec. Več sem jih skušal priklicati po telefonu, vendar nobenega nisem našel doma. Zato sem se odločil, da lisico pokončam kar sam. Stekel sem iz kuhinje v garažo, zgrabil za star lopatin ročaj in odhitel na vrt. Medtem je lisica kokožo skoraj umorila. Ko sem se približal lisici, ki se je s kokošjo še kar igrala, je svoj plen spustila in se oddaljila nekaj korakov. Odmaknil sem se nekaj korakov tudi jaz od kokoši in lisica se je vrnila h kokoši, jo zgrabila in odnesla po strmini. Stekel sem za njo, jo dohitel in udaril. Toda zgrešil sem in star ročaj se je prelomil na dvoje. Hitro sem zgrabil krepelce, ponovno dohitel lisico in drugič mahnil — tokrat v polno. Zadel sem ju po vratu, bila je v hipu mrtva.

Seveda sem pri vsem tem mislil na steklino. Spomnil sem se na opozorila, ki jih lovci in veterinarska služba širijo neposredno ustno ali prek lokalnega radia Cerkno. Pohitel sem nazaj domov po polivinilasto vrečo, v katero sem pazljivo spravil mrtvo lisico, in jo takoj odpeljal na sedež Lovske družine Porezen-Cerkno. Od tu so jo takoj odposlali v Ljubljano na Veterinarski virološki inštitut, kjer so ugotovili, da je bila stekla.«

Člani LD Kras-Dutovlje po uspešnem zimskem lovu na lisice brez psa: trije lovci so zapirali, dva pritiskala Foto D. Tavčar

Po opisanem dogodku je veterinarska inšpekcija skupščine občine Idrija prizadevneje stopila v akcijo. Izdala je odlok, da je treba na območju občine, zlasti pa Cerkna, pokončati vse pse, ki niso privezani oziroma zaprti. Prav tako mačke. Izvajanje te naloge je zlasti poverila lovcem.

Izvršni svet skupščine občine Idrija je na svoji prvi seji razglasil, da je območje občine okuženo s steklino.

Po prvem ugotovljenem primeru so se primeri stekline vrstili, kakor je razvidno iz preglednice spodaj.

V 7 loviščih LD (Porezen, Sp. Idrija, Otavnik, Dole, Krekove, Idrija, Črni vrh) z območja občine Idrija je bilo v 2 mesecih (od 23. 12. 1980 do 27. 2. 1981) uplenjenih 46 lisic. Najprizadevnejša je bila LD Porezen. V njenem lovišču je bilo uplenjenih 17 lisic. Na

Veterinarskem virološkem inštitutu v Ljubljani so pregledali 28 lisic, izmed katerih je bilo 8 steklih. Do 27. 2. 1981 smo poslali na pregled tudi (enega) psa in (eno) srno, ki pa nista bila okužena s steklino.

Pohvale vredni sta veterinarska inšpekcija in higienska služba, ki sta doslej ogromno storili za preprečevanje te hude bolezni na območju občine Idrija. V letu 1980 so veterinarji imeli v nekaterih lov. družinah, krajevnih skupnostih, šolah itd. 12 predavanj, spremljanih s predvajanjem filma »O steklini«. Tudi po vseh krajevnih skupnostih so bila posebna enournna predavanja o steklini.

V aprilu 1980 je bilo cepljenih proti steklini 1058 psov, pri drugem cepljenju v novembru in decembru 1980 ter januarja 1981 pa 1029 psov.

Higienska služba je predvsem na Cerkljanskem pokončala več potepuških psov in mačk. Več lastnikov, ki niso dali cepiti svojih psov, pa je prijavila sodniku za prekrške. Veterinarski inšpektor je obiskal več prizadetih krajev: Trebenče, Poljane, Stražo, Zajkojce itd.

Kljub požrtvovalnosti lovcev in pristojnih služb v občini Idrija pa se steklina še kar širi. Zato je treba nameniti zatiranju te hude bolezni še več pozornosti!

Anton Razpet

Prvi in zadnji polet mladega orla

V gorskem vencu Karavank in Kamniških planin — med Storžičem (2132 m), Stolom (2238 m) in Košuto (2136 m), najverjetneje v strmem ostenu Stegovnika (1691 m) — se je orljemu paru junija 1980 izvalil orlič, porasel z belim puhom. S tem se je za oba starša začela velika skrb, kako vedno lačnemu mladiču nanositi dovolj hrane. Na jedilnem listu so bili planinski zajci, gozdne kure in druge ptice, gamsji kozlički, lisice in tudi zaradi bolezni opešani gamsi. Planinski orel lahko leté v krempljih nese plen dvakratne svoje teže, to je do 8 kg.

Po dveh mesecih krmljenja sta stara orla svojega mladiča, ki so mu medtem peruti že skoraj dorasle, začela spodbujati k samostojnemu poletu. Kajti treba se je naučiti leteti in se začeti tudi samostojno preživljati. Ker se je orlič obotavljal, sta ga potisnila iz gnezda. Morda pa je bilo le obratno in sta mu starša branila, češ da je še premlad za samostojen polet, a je sam hotel biti čimprej samostojen. Dejstvo je, da je mladi orel, brž ko mu je zmanjkalo varnega gnezda pod nogami in je pod njim zazijala prepadna globina, razpel peruti in poletel, prvič v življenju.

Starša sta bila seveda ob njem in mu skušala pomagati. Toda namesto, da bi zaplaval v zračne višave, je padal niže in niže ter se že bližal vrhovom dreves. Ob sotočju Bistrice in Košutnika je prele-

Stekle lisice na Cerkljanskem do 16. 2. 1981

Lovišče LD	Stekle lisice	Kraj uplenitve	Datum uplenitve
Porezen	1	Trebenče	23. 12. 1980
Porezen	1	Poljane	15. 1. 1981
Otavnik	1	Jesenica	20. 1. 1981
Porezen	1	Novaki	21. 1. 1981
Porezen	1	Reka	3. 2. 1981
Porezen	2	Poljane, Želin	15. 2. 1981
Porezen	1	Cerkno	16. 2. 1981

Planinski orel v prostorni ogradi pri lovcih Primožičih
Foto F. Žnidar

tel naselje gozdnih delavcev in vojaško karavlo ter se naenkrat znašel v ozki soteski potoka Košutnika. Da je bila nesreča še večja, je padel naravnost v vodo, iz katere se ni znal rešiti. Tudi stara dva orla mu zaradi bližine ljudi nista mogla pomagati.

Brezglavo je čofotal v vodi in opozoril nase gozdne delavce. »Na pomoč« mu je priskočil delavec Kovačević. Potegnil ga je iz vode in mu povezal peruti, da ni mogel opletati okrog sebe. Odnese ga je v Jelendol, misleč, da ga bo prodal revirnemu lovcu Lojzetu Primožiču.

Mladi orel se je na Jakobov dan, 25. julija 1980, znašel pri Primožiču, zato so mu dali ime Jaka.

Nekaj dni je moral prebiti kar v šupi. Seveda je bil ves prestrašen in nezadovoljen, saj je nenadoma prišlo do tako velike spremembe. Prej gnezdo v sončni gorski višavi, sedaj pa temačen prostor. Dolgo ni hotel od nikogar vzeti hrane. Šele po dolgem prigovarjanju lovčeve žene Metke je vzel prvi grizljaj.

Lojze Primožič in njegova sinova, vsi trije poklicni lovci gojitvenega lovišča Kozorog, so vedeli, da temačna šupa ni primeren prostor za planinskega orla — brata sonca in nebesnih višin. V nekaj dneh

je bila zraven lovske hiše zgrajena prostorna ograda iz žice, kjer je mladi orel dobil primernejše bivališče. Jaka se je kmalu sprijaznil s Primožičevo družino, kajti lovci Primožiči so za Jaka vzorno skrbeli.

Nekaj dni po prevzemu v lovsko oskrbo so ga stehali in mu izmerili peruti. Tehtal je 3,90 kg, prek razpetih peruti je pa meril 1,90 m.

Seveda so lovci, kakor tudi celotna uprava gojitvenega lovišča Kozorog, premišljali, da bi orla vrnili naravi in njenim goram. Toda tako se je že privadil ljudi, da se ni bal skoraj nikogar več. Razen tega je pa nesrečno naključje hotelo, da ga stara orla nista mogla naučiti samostojnega preživljanja v gorah. Ni bilo torej druge rešitve, kakor da so Jaka po 4 mesecih bivanja v Jelendolu poslali v ljubljanski živalski vrt.

France Žnidar

Prečkal cesto, čeprav ni bilo prehoda za pešce

Večerno sonce se je že skrivalo za lepimi notranjskimi gozdovi, ko sva se lovec Milorad in jaz vračala z neuspešnega lova na srnjaka.

Tolažila sva se, da bova morala le videla kakšno žival iz avtomobila. Že po nekajminutni vožnji sva na gozdni »magistrali« zagledala temnega orjaka — medveda, ki je prečkal cesto, čeprav na njej ni bilo prehoda za pešce. Milorad je ustavil in oba hkrati sva planila iz fička, da bi še enkrat videla naš »naravni spomenik«, ki pa je prehitro odhlačal v varno goščavo. Slišala sva le še pokanje vej in šumenje listja. Postala sva razpoložena in sprožila zanimiv pogovor o medvedih, ki na naših tleh niso redki. Bil sem zelo vesel, ker sem videl medveda, katerega se marsikdo boji srečati, češ da je že veliko ljubiteljev narave končalo pod njegovimi ostrimi kremplji. Resnici na ljubo pa so medvedje v zadnjih 100 letih na Slovenskem ubili le enega človeka. No, koliko ljudi pa so na primer umorili — avtomobili?!

Svojim prijateljem sem po tem mojem srečanju z medvedom imel veliko povedati. Naj se zahvalim lovcema Miloradu Mrvošu in Miranu Mestniku, ker me rada vzmeta s seboj na lov, kjer se sprostim in uživam v naravi, katere najlepši okras je divjad. Še posebno znamenit okras narave je pa medved, ki ga pri nas nismo iztrebili, kakor so to storili v mnogih evropskih deželah. Zato marsikateri tuj lovec pride v Slo-

venijo na medveda, toda za odstrel kosmatinca mora imeti poln žep.

Janez Veber,
Babno polje

Srnjad v lovišču LD Porezen-Cerkno

Srnjad v tem lovišču je najštevilnejša in telesno zelo močna. Številčnost kljub vsakoletnemu povečanju odstrela iz leta v leto narašča. Ocena pomladanske številčnosti v letu 1980 je bila 420 živali. Štetje smo izvedli v aprilu, udeležili so se ga vsi lovci in pripravniki. K preštetim živalim smo namaknili 30 % zaradi izrazitega kritja te divjadi v naravi, ker je teren gozdnat in travniki porasli z grmičevjem. Tako smo dobili pomladanski stalež od 540 do 550 srnjadi. V našem lovišču imamo kar 70 srnjadi več, kakor smo ocenjevali »na pamet«. Iz razpredelnice je razvidno, da so bile naravne izgube v desetletju 1970—1980 minimalne: pogine samo telesno slaba in izčrpana srnjad. Večje izgube pa je povzročal cestni promet, ki je iz dneva v dan naraščal. (V bodočih letih se bodo razmere nemara obrnile divjadi v prid.) V zadnjih letih nismo opazili bolezni pri srnjadi. Pač, dlakožer je razsajal na območju Toše, Orehovske grape in Škofja. Dla-

Letoŕnja dolga in mrzla zima je prisilila srnjad v gozdovih brez podrastu na Sorškem polju, da je začela glodati celo gabrova debela

Foto F. Bajt

Desetletno gibanje številčnosti, planiranega in dejanskega odstrela ter poginov srnjadi v lovišču LD Porezen-Cerkno

Lovsko leto	Pomladanska številčnost	Plan odstrela	Odstrel	Pogin
70/71	336	76	76	4
71/72	284	70	70	2
72/73	282	70	68	—
73/74	309	73	73	4
74/75	299	87	87	—
75/76	300	87	89	4
76/77	314	94	96	8
77/78	456	111	112	13
1978	455	133	114	16
1979	480	132	144	5

kožer zelo slabo vpliva na živčni sistem divjadi. Srnjad v našem lovišču si pozimi izbere določene predele, kjer se zadržuje; selitev ni opaziti. Tudi čez leto so nekateri predeli bolje naseljeni, kar pomeni, da so na nekaterih terenih boljše življenjske razmere. Večjo naseljenost ugotavljamo na področju Cerkljanskega vrha, Škofja in Porezna. V omenjenih predelih odstrelimo le telesno močno in zdravo srnjad. Tabela nam prikazuje, da se številčnost srnjadi v našem lovišču večja, večja se pa tudi — iz leta v leto — odstrel.

Anton Razpet

Lojzetov zadnji gams

Zapis o tragičnem dogodku naj bo pokojnemu Lojzetu v slovo, nam živim pa v opomin, da nesreča ne počiva. Lojze Peklaj, lovec LD Polhov Gradec, je 3. novembra 1980 šel na gamsa. V službi je dobil težko pričakovan dopust. Z mopedom se je pripeljal do kmetije Zalaze, kjer je pustil svojega železnega konjička, in se odpravil v revir Smolnik. Spodaj v dolini so v ranem jutru slišali rezek strel, ki se je odbil od strmega pobočja. Le kdo bi pomislil, da tam visoko v Smolniku bide svoj zadnji boj lovec Lojze!

Steza je bila ozka in zaledenela, v grapo pa se spuščala po hudi strmini. Takšen je revir Smolnik. Majhna neprevidnost je zadostovala, da se noga zgrešila oporo. Padec se je končal v globini, na plaz. Le boginja Diana je bila priča

Lojzetovemu zadnjemu lovu. Zvečer je grapo in lovca prekrila snežna odeja in zabrisala sledove tragedije.

Domačini, njegovi lovski tovariši in prijatelji so se tri dni trudili, da so našli pogrešanega lovca in ga odkopali iz snežnega plaz. Globoko pretreseni so se pripravili na zadnje slovo.

Lojze je velik del svojega življenja posvetil naravi. Kot domačin je dobro poznal lovišče in srce ga je venomer vleklo v prostranosti Polhograjskih Dolomitov. Bil je dober lovski tovariš z bogatimi izkušnjami; lovec je bil od leta 1961.

Nenadna smrt je težko prizadela njegove svojce in nas, njegove lovske tovariše. Najlepši dokaz Lojzetove priljubljenosti je bilo slovo domače in sosednjih lovskih družin, ki so ga izročile domači grudi z vsemi lovskimi častmi.

Na Lojzetovo zadnje stojišče pa nas bo vedno spominjala skromna spominska plošča v revirju Smolnik.

G. M.

Puški sta romali na varno

Ernest B. se velikokrat zadržuje v lovišču. Bilo je pred leti, ko je z Marjanom R. šel založiti s hrano fazanja krmišča. Medtem ko se je Marjan zadrževal na krmišču, je Ernest stopil pri njivah ob robu gozda v smer, kjer se je rada pasla srnjad. Nenadoma je opazil nepoklicani osebi, vsako s svojo puško. Ernest je zakričal na ves glas, kaj da počneta. V trenutku sta obema izletnikoma zdrknili mavzerici v sneg in oba sta pohitela Ernestu naproti. Seve-

Spominska plošča veterinarju in lovcu Tonetu Prestorju, ki se je smrtno ponesrečil pri zasledovanju garjavega kozoroga v pečinah nad izvirom potoka Mošenika. Lovci ZGD Kozorog so se skušali vsaj nekoliko oddolžiti požrtvovalnemu živinozdravniku s spominsko ploščo, ki so jo odkrili ob prvi obletnici njegove smrti, 1. aprila 1980. Tudi letos 1. aprila, ob drugi obletnici tragične smrti, so lovci in drugi pri spominski plošči v Podljubelju z manjšo svečanostjo počastili Tonetov spomin.

da, stara znanca. Mislila sta, da Ernest ni opazil, kaj sta imela v rokah. Na vse pretege sta se izgovarjala, da sta pač v lepem zimskem dnevu na sprehodu, da občudujeta naravo in tako dalje.

»Če je pa tako, da bi rada občudovala naravo, se pa kar pridružita, da krenemo skupaj,« je povabil Ernest svoja znanca.

Medtem je Marjan že založil krmišče in se pridružil Ernestu in obema navdušenima

»ljubiteljema narave«, da so skupaj nadaljevali pot.

Obiskali in založili so s hrano še dvojce krmišč. Pogovarjali so se, kakor da se ni nič zgodilo. Toda Ernest je vedel, kaj hoče. Ves sprehod je usmerjal tako, da so se vračali v krogu na kraj njihovega »srečanja«. Ko so »klobaso« že skoraj »zašpilili«, je Ernest »po naključju« brcnil najprej v prvo mavzerico, potem pa še v drugo, ki sta se pogreznili v sneg, ko sta ju »ljubi-

telja zimske narave« odvrгла. Vsi so se med seboj dobro poznali, zato je bila prijava milici enostavna. Z izrečeno kaznijo Ernest in Marjan nista bila zadovoljna. Puški sta pa vendarle morali na varno...

L. Marič

Vročje srce, mrzle noge

Feri P. ima solovca Franca G. Človek si ne bi mislil, da tudi možakarju Francu niso rojile »romantične« misli po glavi. V njegovem lovišču so zares kapitalne lisice in Franc jih je hodil čakati — seveda ponoči (ko je bil še mlajši). Mimogrede je pa šel loviti lisico še k ne preveč žalostni vdovi. Da ne bi preveč onečedel sobe, si je blatne čevlje sezul kar zunaj pred hišo.

Po uspešnem »lovu« je prišel iz hiše, čevljev pa nikjer. Morda mu je bilo pri srcu zares toplo, toda dvomimo, da mu je gorkota segla prav do stopal. A hočeš-nočeš, po blatnem snegu je moral bos domov. Med potjo si je seveda mislil marsikaj. Ko je prišel ob lunini svetlobi do domače hiše, je na pragu zagledal svoja čevlja. In zraven njih je sedel njegov ptičar, ki mu je »zgubljeni« obuvali aportiral kar domov.

L. Marič

Vprašanja — odgovori

Lov ponoči

(Pojasnilo na vprašanje v Lovcu, št. 2/81)

V Nedeljskem dnevniku je bil, 14. 12. 1980, objavljen članek »Njegovo veličanstvo Miki«, v katerem je prišlo do ne-ljube pomote. Iz enega samega stavka je moč sklepati, da je na Kočevskem še vedno dovoljen nočni lov na jelenjad in da to divjadi tudi še sedaj lovijo ponoči.

Dejansko je bilo pa jelenjad

dovoljeno loviti tudi ponoči do novembra 1976, do sprejema Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč. In lovec Tone Blatnik mi je pripovedoval, kako so nekdanj — ne sedaj — ponoči lovili jelenjad, torej pred sprejemom omenjenega zakona.

Za napako se avtor članka v Nedeljskem dnevniku Tonetu Blatniku opravičujem.

Ladislav Lesar

V spomin

Mihaela Kolarja, ki je bil član LD Vojnik 30 let, smo pokopali 27. 12. 1980 na vojniškem pokopališču. Umrli je v 58. letu starosti.

Njegov oče je bil lovec in tudi sin Mihael je krenil po njegovih stopinjah: pet let po osvoboditvi je tudi on postal član naše LD.

Bil je delaven, prizadeven in njegovi pogledi na razvoj lovstva so bili napredni, zato ga je članstvo često volilo v organe LD. V letih 1953—55 je bil član UO, v letih od 1955 do 1957 član NO, v letih od 1975 do 1959 gospodar LD, v letih 1959—64 član disc. razsodišča in od leta 1964 do svoje smrti lovski čuvaj.

Za vestno in požrtvovalno delo ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za zasluge, lovska družina pa mu je izrazila priznanje s srebrnim znakom.

Številno spremstvo domačih in drugih lovcev s prapori na njegovi zadnji poti je dokazovalo, kako radi smo ga imeli. Zavedamo se, da smo z »Mihecom« iz Malih dol izgubili velikega prijatelja, tovariša in vzornega lovca.

F. Križnik,
predsednik LD Vojnik

Anton Pelc, član LD Radenci, je umrl 21. 1. 1981, v 81. letu starosti. Lovec je bil 20 let

Mihael Kolar

in vseskozi vesten, pošten ter dosleden član naše LD. Član upravnega odbora LD je bil 10 let, medtem 6 let gospodar. Kljub starosti je svoje naloge z veseljem in uspešno izvrševal. Veliko zaslug ima tudi pri vzgoji mladih lovcev.

Rad je zahajal med ljudi, še zlasti k lovcom. Kjerkoli se je pojavil, je bil dobrodošel. Radi smo ga imeli in on je imel rad nas, pristrčno, odkrito.

Ko se moramo sprijazniti z žalostnim dejstvom, da ga ni več med nami, obljublamo, da nas bo njegov lik navdihoval pri naših nadaljnjih prizadevanjih za napredek lovstva in varstvo narave.

Dragi Anton, zahvaljujemo se ti za tvoje delo v dobro naši lovski organizaciji, lovišču in v dobro vsem krajanom našega območja.

LD Radenci — V. G.

Franco Luzar

V septembrskem Lovcu 1980 smo mu čestitali za njegovo 85-letnico, ki jo je praznoval 18. 1. 1980. Takrat nihče ni pomislil, da se bomo kmalu morali od njega za vedno posloviti; po težki bolezni je umrl 31. 10. 1980.

Bil je lovski čuvaj 20 let, ustanovitelj naše LD, starešina LD Trdinov vrh in LD Orehovica, član upravnega in nadzornega odbora ter častni član naše LD. (Sicer smo pa vse to že navedli v Lovcu, št. 9/80.) Odlikovan je bil z znakom za lovske zasluge. ZLD Novo mesto pa mu je

ob 30-letnici sodelovanja v lovski organizaciji podelila posebno priznanje.

Bil je široko znan in priljubljen lovski veteran, to je dokazalo številno spremstvo na njegovi zadnji poti. Pokopali smo ga z lovskimi častmi na pokopališču v Orehovici, 4. novembra 1980.

Dragi Franco, cenimo Tvoje iskreno tovarištvo in upoštevamo Tvoje bogate izkušnje. Za vse, kar si storil za napredek lovstva v našem kraju — hvala!

Lovci LD Orehovica — J. P.

Franco Strnad, kmet in lovec iz Močilna, je umrl v 68. letu starosti. Do njegovega poslednjega doma na pokopališču v Radečah smo ga pospremili 30. decembra 1980.

Član lovske organizacije je bil 22 let; v našo LD je bil sprejet leta 1958. Medtem je bil 7 let član upravnega odbora (1961—68), član gradbenega odbora za dograditev lovskega doma in tudi član disc. razsodišča LD.

Svoj prosti čas je posvetil socialistični zvezi v svojem kraju in lovstvu.

Od njega smo se za vselej poslovili, ko mu je zadnjič zadonel lovski rog in so strelci lovske puške oznanili, da je lov zanj za vselej končan.

Tovarišu Francu, ki si je s svojim delom ustvaril velik ugled, trajen spomin!

Lovci LD Radeče — K. P.

Iz lovske vrste so tudi odšli za vedno:

Lojze Peklaj, LD Polhov Gradec, * 27. 5. 1931, † 3. 11. 1980.

Valentin Peklaj, LD Polhov Gradec, * 2. 2. 1934, † 2. 2. 1981.

Jože Tavčar, LD Jesenice, * 11. 7. 1907, † 25. 12. 1980.

Janez Žerjav, LD Jesenice, * 23. 6. 1907, † 23. 1. 1981.

Janko Vončina, LD Trnovski gozd, * 23. 1. 1904, † 18. 7. 1980.

Zdravko Volk, LD Trnovski gozd, * 14. 2. 1912, † 6. 8. 1980.

Umrlim časten spomin!

Lovska kinologija

Posebno opozorilo vsem vodnikom in lastnikom lovskih psov

Vsak organizator kinološke prireditve mora pri veterinarski inšpekciji pristojne občinske skupščine dobiti pismeno soglasje za organizacijo in izvedbo take prireditve. Organizator mora tudi zagotoviti veterinarsko zdravstveno nadzorstvo nad privedenimi psi.

Vse vodnike in lastnike lovskih psov, ki se nameravajo udeležiti katerekoli kinološke prireditve, opozarjamo, da mora vsak vodnik imeti pri sebi:

1. potrdilo, da je bil pes cepljen proti steklini za leto 1981 (samo pasja znamka ni dovolj!);

2. potrdilo o kliničnem veterinarskem pregledu psa, ki pa ne sme biti starejše od 10 dni.

Veterinarska nadzorna služba na prireditvah potrdila tudi pregleduje, če so ustrezna oziroma veljavna.

Vodnike, ki se s svojimi psi udeležujejo kinoloških prireditev tudi v drugih občinah, opozarjamo, da so dolžni na

prireditvi pokazati poleg potrdila o opravljenem obveznem cepljenju psa proti steklini, tudi potrdilo o kliničnem veterinarskem pregledu psa, kar so opravili pri pristojni veterinarski službi v občini, kjer so prijavljeni. Poudarjamo, da takšno potrdilo ne sme biti starejše od 10 dni. Omenjeni potrdili zahteva vsaka področna veterinarska inšpekcija na osnovi 9. in 10. člena Zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi, ki ogrožajo vso državo (Ur. list SFRJ, št. 43/76), 9. in 12. člena Zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi (Ur. list SRS, št. 18/77) in določil Zveznega pravilnika o ukrepih za zatiranje in izkoreninjanje stekline pri živalih (Ur. list SFRJ, št. 34/80).

Uredništvo

Preizkušnja naravnih zasnov (PNZ) goničev in brak-jazbečarjev na Libni

Lovsko kinološko društvo (LKD) Krško je to prireditev izvedlo v soboto, 8. novembra 1980, v lovišču LD Videm ob Savi, revir Libna. Tu prirejajo tako rekoč tradicionalno preizkušnje psov. Teren je zelo pregleden, tako da sodnik lahko ugotovi, kako pes dela in kaj goni. Žal pa je tudi v tem revirju stalež zajcev moč-

no upadel. V razgovoru z lovci, zlasti z vodjo preizkušnje Francem Molanom, izveš, da največjo krivdo za to pripisujejo jedrski elektrarni. Kajti nekoč se je s tega ogromnega kompleksa, kjer sedaj stoji elektrarna, »napajala« z zajci tudi Libna. Sedaj je zajcev razmeroma malo. Pes mora imeti odličen nos, da ga dvigne in požene in da uspešno opravi PNZ. V zvezi s tem so padli predlogi, da bi kazalo za bodoče poiskati drug predel za preizkušnje, kajti glede tako redkih zajcev se marsikateremu psu lahko zgodi krivica. Če pač ni zajca, ga pes ne more narediti!

Po pravilu bi vodniki smeli pripeljati na PNZ le pse do 18 mesecev starosti. Dogaja pa se, da privedejo tudi mnogo starejše. Razen tega večina psov na PNZ pride ne pripravljeni. Kljub temu, da na prireditvah te vrste preizkušamo v glavnem naravne zasnove, je treba psa na PNZ le nekoliko pripraviti. Zaradi vsega tega bi bilo koristno na ustreznih predavanjih seznaniti lastnike in vodnike psov o tem, kaj se zahteva na preizkušnjah in tekmah vseh vrst od psov in vodnikov.

Vreme ni bilo posebno ugodno: precej vetrovno in mrzlo. Izmed 9 privedenih psov jih je preizkušnjo uspešno opravilo le 5.

Najboljši so bili:

1. Brak-jazbečar Grom Orehovski, JRBj 60945, lastnik in vodnik Ferdo Korošec, Sevnica.

2. Balkanski gonič — psica Aga, JRGb 60077, lastnik in vodnik Franc Klavžer, Veliki Kamen.

3. Brak-jazbečar Biser, JRBj 61022, lastnik in vodnik Srečko Žveglič, Dobrava.

Takoj po preizkušnji smo uspehe vpisali v rodovnike. Potem so vodniki zastavljali razna vprašanja iz kinologije, na katera sem podpisani odgovarjal.

Lojze Brvar st.,
kinol. sodnik

Predvidena legla

Posavski goniči (JRGP):

Leglo 21. 3. Rejec Karlo Glavina, Šmarje pri Kopru 134, p. ista.

Leglo 27. 4. Rejec Alojz Grošelj, Vojsko 66, Idrija.

Leglo 21. 4. Rejec Franc Čelčič, Regerča vas 47, Novo mesto.

Leglo 28. 2. Rejec Slavko Klemen, Dol pri Hrastniku 44, p. ista.

Balkanski goniči (JRGb):

Leglo 16. 4. Rejec Peter Zajc, Ob težki vodi 3, Novo mesto.

Istrski kdl. goniči (JRGki):

Leglo 17. 3. Rejec Ivan Lapanja, Jelični vrh 2, Idrija.

Leglo 30. 3. Rejec Janez Grča, Jamska c. 3, Postojna.

Leglo 20. 3. Rejec Janez Čarman, Bučka 46, Škocjan.

Leglo 11. 4. Rejec Franc Korošec, Brankovo 4, Velike Lašče.

Leglo 8. 4. Rejec Jože Boldan-Silni, Roška c. n. h., Kočevje.

Leglo 29. 4. Rejec Boris Zadel, Prešernova 21, Ilirska Bistrica.

Leglo 22. 4. Rejec Anton Indihar, Rašica n. h., Kočevje.

Leglo 21. 4. Rejec Vinko Hriberšek, Škalske cerkvice 6 a, Velenje.

Leglo 18. 4. Rejec Egedij Dobrinja, Pobeška c. 38, Koper.

Leglo 21. 4. Rejec Anton Tuljak, Tuljaki 3, Slovensko Gračišče.

Leglo 23. 4. Rejec Jože Kogelnik, Podklanc 5, Dravograd.

Res. istrski goniči (JRGrI):

Leglo 21. 3. Rejec Ivan Pernelj, Hrašče 60, Postojna.

Leglo 27. 4. Rejec Anton Blatnik, Zdenska vas n. h., Dobropolje.

Leglo 27. 4. Rejec dr. Drago Dečko, Kersnikova 12, Velenje.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Leglo 10. 4. Rejec Bruno Mrak, Vinka Mohoriča 13, Idrija.

Leglo 5. 4. Rejec Jože Mravljak, Dobja vas 54, Ravne.

Leglo 29. 4. Rejec Janez Nardin, Sela 19, Dolenjske Toplice.

Leglo 11. 4. Rejec Adam Jakob, Radlje 16, Radlje.

Leglo 1. 4. Rejec Jože Sladič, Gradišče 5, Dole pri Litiji.

Leglo 3. 4. Rejec Janko Ferjan, Ribno 89, Bled.

Leglo 1. 4. Rejec Edvard Želko, Rodik 30, Kozina.

Leglo 19. 4. Rejec Jože Zorič, Šutna 28, Podbočje.

Telesno ocenjevanje angleškega setra. Pri takem ocenjevanju se opaža, da zlasti novi lastniki setrov namenljajo premalo pozornosti negi dlake.

Foto B. Leskovic

Leglo 1. 3. Rejec Boris Dolenc, Petelinje n. h., Pivka.
 Leglo 20. 3. Rejec Anton Žužek, Jakičevo 1, Vel. Lašče.
 Leglo 23. 4. Rejec Stane Bačnik, Črnomeljska 24, Kočevje.
 Leglo 5. 4. Rejec Ivan Stegne, Tinjska gora 30, Zg. Ložnica.
 Leglo 13. 4. Rejec Maks Konečnik, Lovska hiša Trnovec, Kočevje.
 Leglo 27. 3. Rejec Ivan Psič, Podgrad 72, p. ista.
 Leglo 23. 4. Rejec Anton Gabron, Bistrica ob Sotli 23, p. ista.
 Leglo 30. 4. Rejec Stane Mišmaš, Gabrovčec n. h., Krka.
 Leglo 29. 4. Rejec Alojz Pregelj, Malo polje 8, Col.
 Leglo 14. 4. Rejec Fric Robič, Srednji vrh 17, Gozd Martuljek.
 Leglo 9. 4. Rejec Franc Kunej, Ul. žrtev fašizma 31, Vojnik.
 Leglo 20. 4. Rejec Boris Rožič, Ribčev laz 42, Bohinjsko jezero.

Hanovrski barvarji (JRHb):

Leglo 14. 4. Rejec Roman Kikl, Visole 2, Slov. Bistrica.

Bavarski barvarji (JRBb):

Leglo 9. 4. Rejec Boris Cunja, Dolga Reber 31, Koper.

Res. jazbečarji (JRJr):

Leglo 15. 4. Rejec Ivan Jurak, Dolnje Kamence n. h., Novo mesto.
 Leglo 12. 4. Rejec Jože Zabavnik, Tunjice 21, Kamnik.

Koker španjeli (JRKŠ):

Leglo 25. 3. Rejec Franc Klopčič, Krtina 8, Dob pri Domžalah.
 Leglo 3. 4. Rejec Bernard Podojsteršek, Ul. bratov Turjakov 26, Rače.
 Leglo 12. 5. Rejec Mitja de Gleria, Cankarjeva 15, Logatec.
 Leglo 24. 4. Rejec Alfonz Stergar, Poklukarjeva 82, Ljubljana.

Slika zgoraj:
kratkodlaki istrjanec
 Slika v sredini:
posavska goniča
 Slika levo:
resasti štajerski gonič

Foto B. Leskovic

Leglo 16. 4. Rejec dr. Vladimir Trošt, Nazorjev trg 1 b, Koper.
 Leglo 15. 4. Rejec Jože Hribar, Srakovlje 5, Kranj.

Lovski terierji (JRLT):

Leglo 10. 4. in 12. 4. Rejec Janez Gliha, Oražmova 17, Kostanjevica na Krki.
 Leglo 7. 4. Rejec Peter Zajc, Ob težki vodi 3, Novo mesto.
 Leglo 15. 4. Rejec Franc Bračič, Sp. Voličina 81, Voličina.
 Leglo 25. 3. Rejec Rudolf Kovarčič, Doblička gora 23, Črnomelj.
 Leglo 27. 4. Rejec Franc Ivenčnik, Dramlje 3 B, p. ista.
 Leglo 23. 4. Rejec Stane Sanabor, Ozeljan 75, Šempas.
 Leglo 18. 4. Rejec Vegilij Panger, Dvori nad Izolo 68, Izola.
 Leglo 23. 4. Rejec Ivan Lesinšek, Piršenbreg 48, Globoko.
 Leglo 17. 4. Rejec Franc Rajter, Gradišče v Slov. goricah 5, p. ista.
 Leglo 21. 4. Rejec Franc Pipan, Zbilje 32 a, Medvode.
 Leglo 18. 4. Rejec Vinko Cverle, Nova vas 24, Šentjur.
 Leglo 12. 4. Rejec Janez Čarman, Bučka 46, Škocjan.
 Leglo 13. 5. Rejka Štefka Hribar, Cesta na Ježo 26 B, Ljubljana-Polje.

Labrador retrieverji (JRLr):

Leglo 2. 3. Rejec Ciril Repanšek, Meninska 5, Kamnik.
 Leglo 2. 3. Rejka Marija Potočnik, Kaminova 10, Ljubljana.

Nemški prepeličarji (JRPr):

Leglo 5. 4. Rejec Viktor Hrovatin, Vipavska 17 a, Ajdovščina.
 Leglo 8. 4. Rejec Vlado Predikaka, Brezula 9, Rače.

Nem. kdl. ptičarji (JRPki):

Leglo 26. 4. Rejec Mirko Tomanič, Mariborska 10, Ptuj.
 Leglo 28. 4. Rejec Ivan Lahovič, Jereslavec, Kapele.
 Leglo 25. 4. Rejec Maks Nemec, Šalinci 7, Križevci.
 Leglo 14. 4. Rejec Mladen Sumina, Pot na Stan 16, Brezovica.

Nem. ostr. ptičarji (JRPos):

Leglo 19. 4. Rejec Primož Pohleven, Pod hrasti 49, Ljubljana.

Kinološka zveza Slovenije

Iz Loškega lovskogojitvenega območja

Foto B. Galjot

20. SEJEM GOZDARSTVA IN KMETIJSTVA

kranj 10.-20.4.'81

RAZSTAVLJAMO

Izdelke tirolske tovarne optičnih instrumentov SWAROVSKI, vse s Habicht optiko:

- modernizirane dvoglede 7×42 MDV in 10×40 MDV (MDV = naravnava-nje vsake priročne leče posebej);
- odlične dvoglede, tudi z gumijasto oblogo in z nastavitvijo ostrine za vsako oko posebej, 7×42 MDV GA in 10×40 MDV GA;
- najkvalitetnejše monokularne daljnoglede (spektive) z gumijasto oblogo, 30×75 ;
- strelne daljnoglede, jeklene in iz lahke kovine od 4×32 do 6×42 ;
- najnovejše daljnoglede NOVA

in municijo Hirtenberg ter puške Steyr-Mannlicher

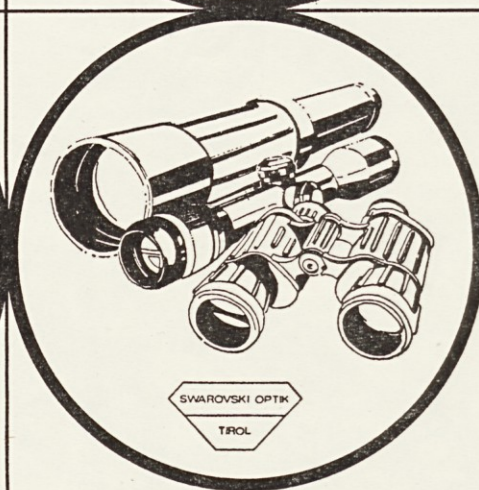

Telefon:
99 43 42 27 — 22 83
puškarna

Hans Fanzoj

Borovlje — Ferlach, Griesgasse 1,
Avstrija

NAJNIŽJE
EKSPORTNE CENE

IMA STALNO NA ZALOGI
GENERALNI ZASTOPNIK
ZA JUGOSLAVIJO
TOVARN SWAROVSKI,
HIRTENBERG IN STEYR

Precizni lovski
pripomočki
»HABICH«

Tradicionalne, kakor ime, so tudi 100-letne izkušnje te tovarne orožja, ki je ena izmed najbolj znanih tovarn te vrste na svetu.

Ročica zaklepa je sedaj priročnejša in tek zaklepa še mehkejši kakor pri prejšnjih mannlicherah.

Nabojnik je jeklen in kot posebnost izdelan po želji tudi za 6 nabojev, kar pride zlasti v poštev na skupnih lovih, npr. na divje prašiče. Nabojnik se polni s pritiskom na naboje od zgoraj.

Repetiranje — potiskanje nabojev v nabojišče in izmetavanje tulcev — je lahko in tiho.

Puška MANNLICHER-LUXUS, s težo 3,49 kg, je tako lahka predvsem zaradi svoje dovršene oblike in tehnike. Izvrstno strelno sposobnost pa ima zlasti zaradi hladno kovanih cevi.

Stalno na zalogi:

243 Winchester, $6,5 \times 57$, $5,6 \times 57$, 7×64 , 30-06, od junija 1981 dalje 7 mm Remington Magnum 8×68 S.

Odbor za pohod »Po poteh partizanske Ljubljane«

razpisuje

v počastitev obletnice osvoboditve mesta Ljubljane, mesta heroja, in 40. obletnice ustanovitve OF in vstaje slovenskega naroda

Manifestativni pohod po poteh spominov in tovarištva v soboto, 9. maja 1981, v jutranjih urah

Skupščina Lovske zveze Slovenije poziva, da se skupno z drugimi organizacijami, društvi itd. udeleži tega pohoda tudi čim več lovskih družin in drugih lovskih organizacij s svojimi zastopniki.

Lovske družine lahko dobijo prijave (obrazce) neposredno osebno oziroma jih naroče (po pošti) pri:
Odboru za pohod »Po poteh partizanske Ljubljane«, Ljubljana, Gregorčičeva 15, tel. (061) 21 188.

Število udeležencev na eno prijavo ni predpisano.

Izpolnjene obrazce — prijave lovske družine lahko vrnejo do 4. maja 1981 osebno neposredno ali po pošti Odboru za pohod (naslov zgoraj).

Od 4. do 8. maja 1981, od 9. do 19. ure, pa izpolnjene obrazce-prijave lahko izročijo (samo neposredno osebno) turistični poslovalnici Kompas, Ljubljana, Titova 12 (pri Hotelu Slon).

Odločite se lahko za naslednje dolžine poti: 19 km, 11 km, 8 km in 6 km.

Bosta dve startni mesti: 1. Na Fužinah pri Fužinskem gradu; 2. Vrhovci — pri Ljubljanskih opekarnah.

Z obeh startnih mest bo možno prehoditi vse štiri poti.

Zagotovljen je brezplačen prevoz na startni mesti iz središča Ljubljane, s Trga osvoboditve, od 5.30 dalje.

Začetek pohoda na 19 km od 6. do 7. ure, na 11 km od 7. do 8. ure, na 8 km od 8. do 9. ure, na 6 km od 9. do 10. ure.

Vsak udeleženec pohoda dobi **spominsko značko**.

Posebno vabilo velja lovskim družinam, da se udeleže **slovesnega zaključka manifestativnega pohoda s svojimi lovskimi prapori**.

Praporščak oz. zastopniki LD (skupaj dva ali trije) pridejo 9. 5. 1981 s praporom na Trg revolucije v Ljubljani in se do 10.45 postavijo na stopnišče Trgovske hiše Emona oz. Maksimarketa — nasproti spomeniku.

Slovesen zaključek manifestativnega pohoda je predviden ob 11. uri in bo trajal približno eno uro.

Lovci, manifestativnega pohoda se po možnosti udeležite v lovskih krojih (lovska srajca)!

Kompas priredi v sodelovanju z Lovsko zvezo Slovenije

Ogled 5. svetovne lovske razstave v Plovdivu, Bolgarija

Spored potovanja, od 26. junija do 29. junija 1981

1. dan

Odhod avtobusa izpred poslovalnice Kompas, Ljubljana, Mikošičeva 11, ob 12.15. Vožnja do letališča Brnik. Polet letala v Beograd ob 14.20. Nadaljevanje potovanja z letalom LZ 138 ob 18.25. Prihod v Sofijo ob 21. uri (krajevni čas). Po mejnih in carinskih formalnostih prevoz z avtobusom do hotela Park v SOFIJI. Nastanitev. Večerja in prenočišče.

2. dan

Po zajtrku prevoz z avtobusom v PLOVDIV. Ves dan rezerviran za ogled lovske razstave. Kosilo. Proti večeru prevoz z avtobusom v PAZARDIJK (35 km od Plovdiva). Večerja in prenočišče v hotelu TRAKIJA.

3. dan

Zajtrk. Prevoz do Plovdiva. Ogled razstave. Kosilo. Popoldan prosto za individualne ogleds. Povratek v hotel. Večerja in prenočišče.

4. dan

Po zajtrku vožnja z avtobusom do Sofije. Ogled znamenitosti mesta oz. prosto za individualne ogleds do prevoza na letališče. Polet letala iz Sofije ob 18.40 (po krajevnem času). Prihod v Beograda ob 17.25. Povratek z letalom iz Beograda ob 19. uri, pristanek na Brniku ob 20. uri. Prevoz z avtobusom v Ljubljano.

Cena aranžmana na osebo 10 500 din.

Cena iz Beograda na osebo 8700 din.

Doplačilo za enoposteljno sobo 1550 din.

Prijave sprejemajo vse poslovalnice Kompas in pooblašene turistične agencije do 2. junija 1981 ter Lovska zveza Slovenije (tovarišica Zlata), telefonično (061) 21 245.

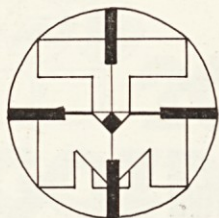
Za prijavo je potrebno:

— izpolniti prijavnico in

— vplačati akontacijo 3000 din ali izročiti naročilnico delovne organizacije.

Preostali znesek je treba poravnati pred potovanjem.

puškarstvo

MILAN TOMAŽINČIČ

DELAVNICA: Ljubljana, Metelkova 1

tel: (061) 311-579

Delovni čas: vsak delavnik popoldne,
od 17. do 20. ure

Zveza lovskih druženj Prekmurje

bo v soboto, 2. maja 1981, ob 8. uri
v Rakičanu pri Murski Soboti odprla

NOVO OLIMPIJSKO STRELIŠČE NA UMETNE GOLOBE

Tekmovalna pravila bodo prejele vse zveze lovskih druženj.

Vljudno vabimo vse slovenske lovce-strelce na otvoritev in nagradno
strelsko tekmovanje na umetne golobe.

ZLD Prekmurje

Lovsko kinološko društvo Ljubljana priredi

TEČAJ ZA VODNIKE LOVSKIH PSOV PO KRVNEM SLEDU

Namen tečaja je praktično prikazati in priučiti vodnike za vodenje psov
po krvnem sledu. Vabljeni pripravniki za kinološke sodnike in lovski
pripravniki!

Pričetek tečaja v torek, 2. junija 1981. Pismene prijave pošljite do 23. maja 1981
na naslov:

Peter Pečnik, Pod hribom 64/B, 61107 Ljubljana.

Lovska družina Grosuplje priredi tradicionalno

LOVSKO STRELSKO TEKMOVANJE V KOMBINACIJI ZA POKAL »ILOVA GORA«

v nedeljo, 21. junija 1981, s pričetkom ob 7.30
pri lovski koči na Ilovi gori.

Tekmujejo posamezni strelci in strelske ekipe.

Strelci kakor tudi gledalci vabljeni k čim številnejši udeležbi!

IV. LOVSKO STRELSKO TEKMOVANJE

za prehodni pokal Agrotehnike-Grude in TOZD Lovec, Ljubljana

bo v nedeljo, 24. maja 1981, v Razorski dolini pred Podlipo pri Vrhniku,
s pričetkom ob 7. uri.

Pot na strelišče bo z Vrhniko označena s kašipoti.

Program: **Streljanje na umetne golobe in v tarčo »srnjak«**
po pravilniku Lovske zveze Slovenije.

Pravico do nastopa imajo posamezniki in štiričlanske ekipe lovskih druženj.

Najboljše strelce čakajo lepe in bogate nagrade.

Prijave pošljite na naslov prireditelja: **Strelska družina Dolomiti, 61360 Vrhnika**
— ali **Agrotehnika-Gruda, Poslovalnica TOZD Lovec** (trgovina),
Gospodsvetska 12, 61000 Ljubljana.

Možnost prijave je tudi še na dan tekmovanja na strelišču do 10. ure.

Vabljeni!

MALI OGLASI

Prodajam nemškega kratkodlakega ptičarja, starega 3 leta. — Karel Leskovec, Na jami 3, Ljubljana-Siška, tel. (061) 555 672.

Prodajam popolnoma novo lovsko karabinko Steyr-Mannlicher Luxus, kaliber 7 × 64, s strelnim daljnogledom 6 × 42. — Lojze Brvar, Šuštarjeva 26 b, 61420 Trbovlje, tel. (061) 821 845.

Ugodno prodajam nov dvogled Zeiss 10 × 50. — Jože Krže, Retje 101, 61318 Loški potok.

Kupim rabljeno lovsko puško bokarico, kal. 16 - 7 × 57 R ali 12 - 7 × 57 R. — Anton Ažman, Gorenje 14, 63327 Šmartno ob Paki.

Kupimo hanovskega barvarja, mladiča psička (samca). — Gojitveno lovišče Kompas, 69203 Petrovci, telefon (069) 78 013.

Prodajam češko bokarico, kal. 12 - 7 × 65 R, z naprožilom in merilnim daljnogledom Tasco — super 3 - 9 × 40. — Alfonz Gmajner, Hotinja vas 70 a, 62312 Orehova vas.

Kupim sledogiasnega goniča za divje prašiče in zajce. Telesna ocena ni bistvena. Sporočite, kako lovi in oceno. — Guerino Šaule, Seča 52, 66320 Portorož.

Prodajam: bogato gravirano boroveljsko bokarico z menjalnima cevema, kal. 12 - 12/7 × 65 R, z vložno cevjo magnum-super, kal. .22 in s strelnim daljnogledom; karabinko Rem. magnum, kal. 7 mm s strelnim daljnogledom. Ogled možen v torek in sredo od 15. do 17. ure. — Ciril Ropret, Milje pri Kranju 32, 64208 Šenčur.

Tovariši lovci! Izdelujem lesene okrasne podstavke (deščice) za lovske trofeje vseh vrst in podstavke, na katere pritrdite noge srnjadi (obešalniki). Naročeno razpošiljam po pošti (po povzetju). — **Vojin Pečič, Kolodvorska bb, Sarvaš, 54204 Bijelo Brdo.**

SLIKE NA OVITKU — 143. STRAN:

6. Divja svinja z mladiči. Lovec, ne ukrivi kazalca, če zatrdno ne veš, da nimaš pred puško vodeče svinje! Vedi, da vodeča svinja izstopi na jaso, travnik, polje tudi brez mladičev, ki na njen ukaz počakajo v goščavi!

Foto Elo Mihevc, Diana

7. Trije v meglenem jutru čez še speče marčevsko polje

Foto Branko Galjot

8. Gamsi na zgodnji pomladanski pašji

Foto Konrad Mlinar

9. Preža, ki čaka na popravo

Foto Leopold Pavlin, Diana

10. Poljski zajec

Foto Boris Leskovic, Diana

11. Aprilski srnjak šesterak

Foto Tomaž Kočar

Lovci, lovske družine!

Lovske obleke za slavnostne prireditve
in delovne lovske obleke iz lodna odobrene
barve in po predpisanem lovskem kroju

izdeluje

tovarna oblačil

labod
novo mesto

Slavnostna lovska obleka

